

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Στο σχέδιο Νόμου «Κύρωση της Τελικής Συμφωνίας για την Επίλυση των Διαφορών οι οποίες περιγράφονται στις Αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 817(1993) και 845(1993), τη Λήξη της Ενδιάμεσης Συμφωνίας του 1995 και την Εδραίωση Στρατηγικής Εταιρικής Σχέσης μεταξύ των Μερών»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

1. Η Τελική Συμφωνία για την Επίλυση των Διαφορών οι οποίες περιγράφονται στις Αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 817(1993) και 845(1993), τη Λήξη της Ενδιάμεσης Συμφωνίας του 1995, και την Εδραίωση Στρατηγικής Εταιρικής Σχέσης υπογράφηκε στις Πρέσπες στις 17 Ιουνίου 2018 από τους Υπουργούς Εξωτερικών των δύο Μερών και από τον Προσωπικό Απεσταλμένο του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών κ. Matthew Nimetz ως μάρτυρα.

Με την κυρούμενη Συμφωνία (εφεξής «Συμφωνία των Πρεσπών») και σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Προοίμιο αυτής, επιλύονται οριστικά οι διαφορές οι οποίες περιγράφονται στις Αποφάσεις 817 (1993), 845 (1993) του Συμβουλίου Ασφαλείας, καθώς και στο άρθρο 5 της Ενδιάμεσης Συμφωνίας του 1995.

Οι διαπραγματεύσεις για την επίλυση του ονοματολογικού ζητήματος της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας (πΓΔΜ) άρχισαν τη δεκαετία του 1990. Το 1991, η βόρεια γειτονική χώρα ανακήρυξε την ανεξαρτησία της από την πρώην Γιουγκοσλαβία (της οποίας αποτελούσε ως «Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Μακεδονίας» ένα από τα έξι ομόσπονδα κρατίδια) υπό τη λεγόμενη συνταγματική ονομασία της, «Δημοκρατία της Μακεδονίας». Επέδιωσε να καταστεί μέλος του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών με την ίδια ονομασία, κάτι στο οποίο αντιτάχθηκε η χώρα μας, επικαλούμενη ζητήματα σταθερότητας, ειρήνης και σχέσεων καλής γειτονίας στη Νότια Βαλκανική.

Το ονοματολογικό της πΓΔΜ απασχόλησε το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ (ΣΑ/ΟΗΕ) κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 1993. Σημειώνοντας ότι η διαφορά που προέκυψε για το όνομα «θα πρέπει να επιλυθεί προς το συμφέρον της διατήρησης των ειρηνικών και καλών γειτονικών σχέσεων στην περιοχή», το ΣΑ/ΟΗΕ με την Απόφασή του 817 της 7^{ης} Απριλίου 1993 συνέστησε στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ να γίνει δεκτή η βόρεια γειτονική χώρα ως κράτος-μέλος του Οργανισμού με την προσωρινή ονομασία 'the former Yugoslav Republic of Macedonia', εκκρεμούσης της επίλυσης της διαφοράς που προέκυψε για το όνομα του κράτους. Η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, με την Απόφασή της 47/225 της 8^{ης} Απριλίου 1993, έκανε δεκτή τη σύσταση του ΣΑ/ΟΗΕ.

Διαπιστώνοντας την αδυναμία εξεύρεσης λύσης στο ονοματολογικό, το ΣΑ/ΟΗΕ με την Απόφασή του 845 της 18^{ης} Ιουνίου 1993 «παρότρυνε τα μέρη (Ελλάδα και πΓΔΜ) να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους υπό την αιγίδα του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ για να φθάσουν σε μια γρήγορη επίλυση των θεμάτων που παρέμεναν μεταξύ τους».

Στη συνέχεια, η Ελλάδα και η ΠΓΔΜ συνομολόγησαν την Ενδιάμεση Συμφωνία της 13^{ης} Σεπτεμβρίου 1995, με την οποία η χώρα μας αναγνώρισε τη γείτονα με την προσωρινή ονομασία «πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας». Το Άρθρο 5 της Ενδιάμεσης Συμφωνίας ορίζει ρητώς ότι «τα Μέρη συμφωνούν να συνεχίσουν τις διαπραγματεύσεις υπό την αιγίδα του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ σε εφαρμογή της Απόφασης 845(1993) του Συμβουλίου Ασφαλείας με στόχο να καταλήξουν σε συμφωνία επί της διαφοράς η οποία περιγράφεται στην Απόφαση αυτή καθώς και στην Απόφαση 817(1993) του Συμβουλίου Ασφαλείας».

Τα ανωτέρω απετέλεσαν τη θεσμική πολιτική και νομική βάση, επί της οποίας η χώρα μας και η βόρεια γειτονική χώρα διεξήγαν διαπραγματεύσεις για την επίλυση του ονοματολογικού και όλων των εκκρεμών ζητημάτων.

Η Συμφωνία των Πρεσπών τερματίζει τη διαφορά μεταξύ Ελλάδας-ΠΓΔΜ σχετικά με το όνομα της τελευταίας, όπως τούτη διαπιστώθηκε στην Απόφαση 817(1993) του Συμβουλίου Ασφαλείας, καθώς το Δεύτερο Μέρος στη Συμφωνία, σε συνέχεια της σύναψης της Συμφωνίας και της συνταγματικής αναθεώρησης που επακολούθησε, τροποποίησε την πρότερη επίσημη ονομασία του και υιοθέτησε νέα ονομασία για όλες τις χρήσεις και για όλους του σκοπούς *erga omnes*, τόσο στο εσωτερικό όσο και διεθνώς. Επιπρόσθετα, η Συμφωνία προβλέπει τον τερματισμό, την αποχή και τη λήψη μέτρων για οιαδήποτε συμπεριφορά αλυτρωτισμού, αναθεωρητισμού, αμφισβήτησης συνόρων και εχθρικής προπαγάνδας και διασφαλίζει τον σεβασμό των ιστορικών και πολιτιστικών συμβόλων της χώρας μας, καθώς το σεβασμό της ελληνικής ιστορίας, πολιτισμού και κληρονομιάς της ελληνικής Μακεδονίας από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.

Συνεπώς, η Συμφωνία ανταποκρίνεται πλήρως στην εθνική θέση, όπως διαμορφώθηκε μετά την Ενδιάμεση Συμφωνία, για λύση *erga omnes* με σύνθετη ονομασία με γεωγραφικό προσδιορισμό και οριστικό τερματισμό κάθε αλυτρωτισμού. Με τη συνταγματική δε αναθεώρηση στη γείτονα τα συμφωνηθέντα είναι πλέον οριστικά και μη αναστρέψιμα. Συνεπώς, με τη Συμφωνία εγκαθιδρύεται μια περίοδος φιλίας, καλής γειτονίας, συνεργασίας και αναβάθμισης σε επίπεδο Στρατηγικής Εταιρικής Σχέσης των διμερών σχέσεων μεταξύ των Μερών. Περαιτέρω, η Συμφωνία σταθεροποιεί την όλη περιοχή των Βαλκανίων και αναδεικνύει τη χώρα μας ως πρωταγωνιστική δύναμη ειρήνης και ασφάλειας σε αυτήν, αναβαθμίζοντας σημαντικά το διεθνές της κύρος.

2.Ειδικότερα με τη Συμφωνία που υποβάλλεται για κύρωση με το παρόν σχέδιο νόμου :

Στο **Προοίμιο**, μεταξύ άλλων, τα Μέρη υπενθυμίζουν τις αρχές και τους σκοπούς του Χάρτη των ΗΕ, την τελική Πράξη του Ελσίνκι, τις αρχές του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, αναφέρονται στην υποχρέωση αποχής από τη χρήση βίας, υπογραμμίζουν ότι δεσμεύονται από τις αρχές του απαραβίαστου των συνόρων και του σεβασμού της εδαφικής ακεραιότητας των Κρατών, επιβεβαιώνουν το μεταξύ τους υφιστάμενο σύνορο ως ένα διαρκές διεθνές σύνορο, συμφωνούν για την ανάγκη να απέχουν από

αναθεωρητισμό και αλυτρωτισμό κάθε είδους, επιβεβαιώνουν την υποχρέωση τους να μην παρεμβαίνουν στις εσωτερικές υποθέσεις του άλλου Μέρους, αναφέρονται στην επίλυση των διαφορών τους οι οποίες περιγράφονται στις Αποφάσεις 817(1993), 845(1993) του Συμβουλίου Ασφαλείας, καθώς και στο άρθρο 5 της Ενδιάμεσης Συμφωνίας του 1995, κατά τρόπο ουσιαστικό και βιώσιμο, και διατρανώνουν την επιδίωξη τους να εμβαθύνουν τις διμερείς τους σχέσεις και να αναβαθμίσουν τη διμερή συνεργασία τους στο επίπεδο μιας στρατηγικής εταιρικής σχέσης.

Στο **άρθρο 1** : προβλέπεται ο τερματισμός της Ενδιάμεσης Συμφωνίας του 1995 (παράγραφος 1), αναγνωρίζεται ως δεσμευτικό το αποτέλεσμα των σχετικών διαπραγματεύσεων υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών (παράγραφος 2), συμφωνείται ότι το επίσημο όνομα του Δεύτερου Μέρους στη Συμφωνία θα είναι «Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας» και θα χρησιμοποιείται *erga omnes*, ενώ το σύντομο όνομα του Δεύτερου Μέρους θα είναι «Βόρεια Μακεδονία» (παράγραφος 3, στοιχείο α'). Προβλέπεται επίσης ότι η ιθαγένεια του Δεύτερου Μέρους θα είναι Μακεδονική/πολίτης της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας, όπως αυτή θα αναγράφεται σε όλα τα ταξιδιωτικά έγγραφα παράγραφος 3, στοιχείο β'). Η επίσημη γλώσσα του Δεύτερου Μέρους θα είναι η «Μακεδονική γλώσσα» όπως αναγνωρίστηκε από την Τρίτη Συνδιάσκεψη των ΗΕ για την τυποποίηση των Γεωγραφικών Ονομάτων (παράγραφος 3, στοιχείο γ') και προσδιορίζεται περαιτέρω ως σλαβική στο άρθρο 7, ενώ περιέχονται διατάξεις για τη χρήση των κωδικών χώρας και επιθετικού προσδιορισμού, καθώς και η θεσμοθέτηση διαλόγου, με τη σύσταση διεθνούς ομάδας ειδικών, για τις εμπορικές ονομασίες, τα εμπορικά σήματα και τις επωνυμίες (παράγραφος 3, στοιχεία δ-θ). *Ειδικότερα, ως προς το θέμα του επιθετικού προσδιορισμού η Συμφωνία προβλέπει ότι ο επιθετικός προσδιορισμός για το κράτος, τα επίσημα όργανά του και τους άλλους δημόσιους φορείς θα ευθυγραμμίζεται με το επίσημο ή το σύντομο όνομα της χώρας, δηλαδή «κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας», ή «κυβέρνηση της Βόρειας Μακεδονίας» αντιστοίχως -και όχι «μακεδονική κυβέρνηση». Το ίδιο ισχύει και για ιδιωτικές οντότητες και φορείς που έχουν σχέση με το κράτος και δημόσιες οντότητες, έχουν συσταθεί με Νόμο και απολαμβάνουν οικονομική υποστήριξη από το κράτος για δραστηριότητές τους στο εξωτερικό [Άρθρο 1, παρ. 3 (ζ)].*

Το άρθρο 1 καθορίζει επίσης τα διαδοχικά βήματα στα οποία θα προβούν τα Μέρη για την κύρωση της Συμφωνίας, όπου, μεταξύ άλλων, προβλέπεται ότι η χώρα μας θα κυρώσει χωρίς καθυστέρηση τη Συμφωνία, μόλις το Δεύτερο Μέρος της γνωρίσει την ολοκλήρωση των συνταγματικών του τροποποιήσεων και των εσωτερικών νομικών διαδικασιών του προκειμένου να τεθεί σε ισχύ η Συμφωνία (παράγραφος 4), τη χρήση της νέας ονομασίας σε διεθνείς οργανισμούς, θεσμούς και διμερείς σχέσεις (παράγραφος 5), τις σχετικές γνωστοποιήσεις στις οποίες θα πρέπει να προβεί το Δεύτερο Μέρος μετά τη θέση σε ισχύ της Συμφωνίας (παράγραφος 6), την υποχρέωση για μη χρήση της παλαιάς συνταγματικής ονομασίας (παράγραφος 7), την υποχρέωση για χρήση της νέας ονομασίας για όλους τους σκοπούς *erga omnes*, εσωτερικά και διεθνώς (παράγραφος 8), καθώς και στα επίσημα έγγραφα του (παράγραφος 9). Η παράγραφος 10 περιέχει μεταβατικές ρυθμίσεις για τα έγγραφα που

έχουν ήδη εκδοθεί από τις αρχές του Δεύτερου Μέρους. Συγκεκριμένα, για τα έγγραφα και υλικό που προορίζεται για διεθνή χρήση (διαβατήρια κλπ.) ή για άλλα έγγραφα και υλικό εσωτερικής χρήσης που μπορούν να χρησιμοποιηθούν διεθνώς, προβλέπεται ότι τούτα θα προσαρμοστούν στη νέα ονομασία και ορολογίες του άρθρου 1 παράγραφος 3, το αργότερο εντός πενταετίας. Σε ότι αφορά έγγραφα και υλικό αποκλειστικής εσωτερικής χρήσης, προβλέπεται ότι η προσαρμογή τούτων στην ονομασία και ορολογίες του άρθρου 1 παράγραφος 3, θα γίνει σε συνάρτηση με το άνοιγμα του αντίστοιχου διαπραγματευτικού κεφαλαίου της ΕΕ και θα ολοκληρωθεί εντός πέντε ετών από τότε. Τέλος, οι παράγραφοι 11 και 12 περιέχουν διατάξεις για την τροποποίηση του Συντάγματος του Δεύτερου Μέρους, οι οποίες υλοποιήθηκαν, και η παράγραφος 13 παρέχει και στα δύο Μέρη το δικαίωμα να ζητούν τη διόρθωση τυχόν σφαλμάτων σε σχέση με την ορθή χρήση του ονόματος του Δεύτερου Μέρους και των συναφών ορολογιών στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών, θεσμών, συναντήσεων καθώς και διμερών σχέσεων του Δεύτερου Μέρους.

Στο **άρθρο 2** : προβλέπεται ότι η χώρα μας δεν θα αντισταχθεί στην υποψηφιότητα ή την ένταξη του Δεύτερου Μέρους, με το όνομα και τις ορολογίες του άρθρου 1 παράγραφος 3, σε διεθνείς, πολυμερείς και περιφερειακούς οργανισμούς στους οποίους η Ελλάδα είναι μέλος (παράγραφος 1), ότι το Δεύτερο Μέρος θα επιδιώκει την ένταξη του σε διεθνείς οργανισμούς και θεσμούς με το όνομα και τις ορολογίες του άρθρου 1 παράγραφος 3 (παράγραφος 2).. **Προβλέπεται επίσης** ότι η χώρα μας θα κυρώσει οιαδήποτε Συμφωνία εισδοχής του Δεύτερου Μέρους σε διεθνείς οργανισμούς στους οποίους η Ελλάδα είναι μέλος (παράγραφος 3), ενώ περιέχονται και ειδικές ρυθμίσεις για την ένταξη του Δεύτερου Μέρους στην ΕΕ και το ΝΑΤΟ όπου, μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι η χώρα μας θα κυρώσει το Πρωτόκολλο για την ένταξη στο ΝΑΤΟ του Δεύτερου Μέρους σύμφωνα με τις διαδικασίες της παραγράφου 4.

Στο **άρθρο 3** : επιβεβαιώνεται το υφιστάμενο σύνορο ως ισχυρό και απαραβίαστο και διακηρύσσονται η υποχρέωση μη έγερσης ή υποστήριξης εδαφικών διεκδικήσεων (παράγραφος 1), ο σεβασμός της κυριαρχίας, της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητας του άλλου Μέρους (παράγραφος 2), η αποχή από την απειλή ή τη χρήση βίας (παράγραφος 3) και η δέσμευση της μη υποκίνησης, υποστήριξης ή ανοχής μη φιλικών πράξεων κατά του άλλου Μέρους (παράγραφος 4).

Στο **άρθρο 4** : το κάθε Μέρος δηλώνει ότι τίποτα στο Σύνταγμα του δεν μπορεί να ερμηνευθεί ότι θα αποτελούσε τη βάση για διεκδίκηση περιοχής που δεν περιλαμβάνεται στα υφιστάμενα διεθνή του σύνορα (παράγραφος 1) ή για παρέμβαση στις εσωτερικές υποθέσεις του άλλου Μέρους για οιοδήποτε λόγο, περιλαμβανομένης της προστασίας της κατάστασης και των δικαιωμάτων προσώπων που δεν είναι πολίτες του (παράγραφος 3). Επίσης, το κάθε Μέρος δεσμεύεται να μην προβαίνει, επιτρέπει ή υιοθετεί αλυτρωτικές δηλώσεις (παράγραφος 2).

Στο **άρθρο 5** : παρατίθενται οι αρχές και τα διεθνή κείμενα που θα καθοδηγούν τη συνεργασία των Μερών (παράγραφος 1) και προβλέπεται ότι καμία από τις διατάξεις των κειμένων αυτών δεν θα ερμηνευθεί ως παρέχουσα δικαίωμα για δράση αντίθετη με τους σκοπούς και της αρχές

του Χάρτη των ΗΕ ή της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της εδαφικής ακεραιότητας των Κρατών (παράγραφος 2).

Στο **άρθρο 6** : προβλέπεται η λήψη, από το κάθε Μέρος, μέτρων για την απαγόρευση εχθρικών δραστηριοτήτων ή προπαγάνδας από κρατικές υπηρεσίες και η πρόληψη δραστηριοτήτων που θα μπορούσαν να υποδαυλίσουν το σωβινισμό, την εχθρότητα, τον αλυτρωτισμό και τον αναθεωρητισμό εναντίον του άλλου Μέρους (παράγραφος 1), καθώς και η λήψη μέτρων για την αποτροπή και αποθάρρυνση αντίστοιχων πράξεων και ενεργειών από ιδιωτικούς φορείς (παράγραφοι 2-3).

Στο **άρθρο 7** : αναγνωρίζεται ότι η εκατέρωθεν αντίληψη των Μερών ως προς τους όρους «Μακεδονία» και «Μακεδόνας» αναφέρεται σε διαφορετικό ιστορικό πλαίσιο και πολιτιστική κληρονομιά (παράγραφος 1), ορίζεται ότι για τη χώρα μας, ως προς τους όρους αυτούς, νοούνται όχι μόνο η περιοχή και ο πληθυσμός της βόρειας περιοχής της Ελλάδας αλλά και τα χαρακτηριστικά τους, καθώς και ο Ελληνικός πολιτισμός, η ιστορία, η κουλτούρα και η κληρονομιά αυτής της περιοχής από την αρχαιότητα έως σήμερα (παράγραφος 2), ενώ για το Δεύτερο Μέρος με αυτούς τους όρους νοούνται η γλώσσα, ο πληθυσμός με τα χαρακτηριστικά του, με τη δική του ιστορία, πολιτισμό και κληρονομιά τα οποία είναι διακριτά από αυτά της παραγράφου 2 (παράγραφος 3). Σημειώνεται ότι η επίσημη γλώσσα του Δεύτερου Μέρους ανήκει στην ομάδα των Νοτίων Σλαβικών γλωσσών, καθώς και ότι η γλώσσα αυτή και τα λοιπά χαρακτηριστικά του Δεύτερου Μέρους δεν έχουν σχέση με τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό, την ιστορία, την κουλτούρα και την κληρονομιά της βόρειας περιοχής της Ελλάδας (παράγραφος 4). Τέλος, προβλέπεται ότι η παρούσα Συμφωνία δεν επηρεάζει την ως άνω χρήση από τους πολίτες οποιουδήποτε από τα Μέρη (παράγραφος 5).

Στο **άρθρο 8** : περιέχονται ρυθμίσεις για τη λήψη διορθωτικών ενεργειών σε περίπτωση χρήσης από το ένα Μέρος συμβόλων που συνιστούν μέρος της ιστορικής ή πολιτιστικής κληρονομιάς του άλλου Μέρους (παράγραφος 1), για την επανεξέταση από το Δεύτερο Μέρος και τη λήψη διορθωτικών μέτρων εντός εξαμήνου, σε σχέση με μνημεία, δημόσια κτίρια και υποδομές του που αναφέρονται στην αρχαία ελληνική ιστορία και πολιτισμό (παράγραφος 2), για την απαγόρευση χρήσης από το Δεύτερο Μέρος του Ήλιου της Βεργίνας (παράγραφος 3), καθώς και για τη χρήση επίσημων γεωγραφικών ονομάτων και τοπωνυμίων σύμφωνα με τις σχετικές συστάσεις της Συνδιάσκεψης των ΗΕ για την Τυποποίηση των Γεωγραφικών Ονομάτων (παράγραφος 4). Επίσης, προβλέπεται η σύσταση Κοινής Διεπιστημονικής Επιτροπής Εμπειρογνομόνων σε ιστορικά, αρχαιολογικά και εκπαιδευτικά θέματα, η οποία θα συνέρχεται τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο και, μεταξύ άλλων, θα εξετάσει τα σχολικά εγχειρίδια και βοηθητικό σχολικό υλικό που χρησιμοποιούνται από καθένα από τα Μέρη, σύμφωνα με τις αρχές και τους σκοπούς της UNESCO και του Συμβουλίου της Ευρώπης, η οποία ήδη λειτουργεί (παράγραφος 5). Με την παράγραφο 6 τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι οι ως άνω λύσεις θα συμβάλουν στην εδραίωση σχέσεων ειρήνης και καλής γειτονίας στην περιοχή.

Στο **άρθρο 9** : καθορίζονται οι τομείς στρατηγικής συνεργασίας μεταξύ των Μερών και η ενσωμάτωση τους σε ένα συνεκτικό Σχέδιο Δράσης (παράγραφος 1) και συμφωνείται ότι τα

υφιστάμενα Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης θα ενσωματωθούν στο εν λόγω Σχέδιο, το οποίο θα εμπλουτίζεται συνεχώς (παράγραφος 2).

Στο **άρθρο 10** :προβλέπεται η αναβάθμιση των υπαρχόντων Γραφείων Συνδέσμου σε Πρεσβείες και των υπαρχόντων Γραφείων Προξενικών, Εμπορικών και Οικονομικών Υποθέσεων σε Γενικά Προξενεία.

Στο **άρθρο 11** :προβλέπεται η στενή συνεργασία των Μερών σε διεθνείς οργανισμούς και πρωτοβουλίες.

Στο **άρθρο 12** :προβλέπεται η ενίσχυση των διμερών πολιτικών σχέσεων (παράγραφος 1), η θέσπιση Ανωτάτου Συμβουλίου Συνεργασίας (παράγραφοι 2-3) και η ενδυνάμωση των επαφών μεταξύ των πολιτών αλλά και μεταξύ των τοπικών αρχών (παράγραφοι 4-5).

Στο **άρθρο 13** : αναφέρεται ότι το Δεύτερο Μέρος είναι περικλειστο Κράτος και τα Μέρη θα καθοδηγούνται από τις σχετικές προβλέψεις της Σύμβασης των ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας στο μέτρο που αυτές μπορεί να εφαρμοστούν στην πράξη και σε διμερείς συμφωνίες. Η ρύθμιση αυτή επαναλαμβάνει την ανάλογη πρόβλεψη της Ενδιάμεσης Συμφωνίας.

Στο **άρθρο 14** :περιέχονται διατάξεις για την ανάπτυξη της οικονομικής συνεργασίας (παράγραφος 1), την ενθάρρυνση και προστασία των επενδύσεων (παράγραφος 2), την κυκλοφορία χωρίς προσκόμματα προσώπων και αγαθών (παράγραφος 3), την ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της ενέργειας (παράγραφος 4) και των μεταφορών (παράγραφος 5), τη βελτίωση των σημείων διέλευσης (παράγραφος 6), την προστασία του περιβάλλοντος, περιλαμβανομένων των διασυνοριακών υδάτων (παράγραφος 7), και την ενίσχυση των τουριστικών ανταλλαγών (παράγραφος 8). Για την προώθηση της συνεργασίας στους ανωτέρω τομείς, προβλέπεται η σύσταση Κοινής Υπουργικής Επιτροπής, η οποία θα συνέρχεται τουλάχιστον μια φορά το χρόνο (παράγραφος 9).

Στο **άρθρο 15** : περιέχονται ρυθμίσεις για συνεργασία στους τομείς της εκπαίδευσης, της επιστήμης, του πολιτισμού, της έρευνας, της τεχνολογίας, της υγείας και του αθλητισμού.

Στο **άρθρο 16** : προβλέπεται η στενή συνεργασία των Μερών στους τομείς της αστυνομίας και της πολιτικής προστασίας.

Στο **άρθρο 17** : προβλέπεται η ενίσχυση της αμυντικής συνεργασίας των Μερών.

Στο **άρθρο 18** : περιέχονται ρυθμίσεις για τη διατήρηση σε ισχύ, στις σχέσεις μεταξύ των Μερών, συμφωνιών οι οποίες είχαν συναφθεί μεταξύ της Ελλάδας και της πρώην Ομόσπονδης Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας (παράγραφοι 1-3) και προβλέπεται ότι τα Μέρη θα διερευνήσουν όλες τις δυνατότητες σύναψης πρόσθετων διμερών συμφωνιών (παράγραφος 4).

Στο **άρθρο 19** : περιγράφονται οι μέθοδοι επίλυσης των διαφορών μεταξύ των Μερών (παράγραφοι 1-2), περιλαμβανομένης της δυνατότητας και των προϋποθέσεων για να αχθεί μια διαφορά ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, ακόμα και μονομερώς(παράγραφος 3).

Στο **άρθρο 20** : περιέχονται τελικές διατάξεις σχετικά με τη θέση σε ισχύ της Συμφωνίας, την εφαρμογή της, περιλαμβανομένης της προσωρινής εφαρμογής του άρθρου 8 παράγραφος 5, την ενημέρωση του Γενικού Γραμματέα για τη θέση της σε ισχύ, την επ'αόριστον διάρκεια ισχύος της, το αμετάκλητο των διατάξεων της, τη μη δυνατότητα τροποποίησης του άρθρου 1 παράγραφοι 3 και 4, καθώς και την πρωτοκόλληση της στη Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών.

Θέτοντας τα παραπάνω υπ' όψη της Βουλής, εισηγούμαστε την ψήφιση του σχεδίου Νόμου που υποβάλλουμε.

Αθήνα, 18 - 1 - 2019

Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

A. ΤΣΙΠΡΑΣ

**Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

I. ΔΡΑΓΑΣΑΚΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

A. ΧΑΡΙΤΣΗΣ

**ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ**

N. ΠΑΠΠΑΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

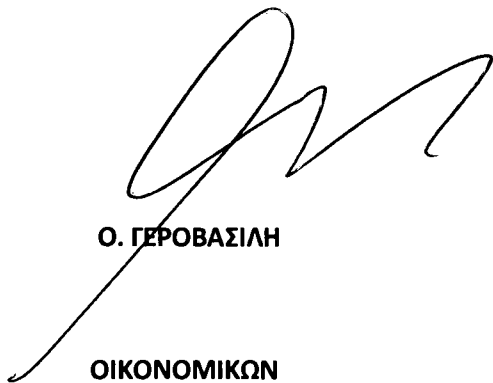
E. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ

**ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

K. ΠΑΒΡΟΓΛΟΥ

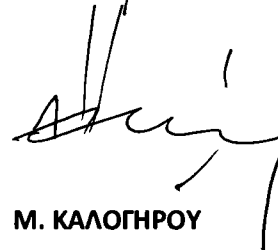
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Ο. ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΗ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

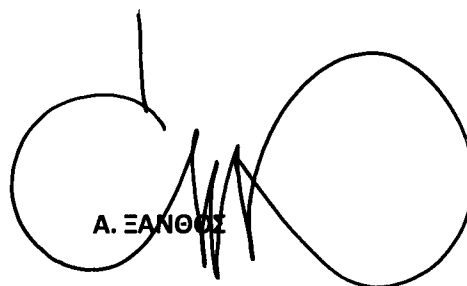

Μ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

ΥΓΕΙΑΣ

Ε. ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ

Α. ΞΑΝΘΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

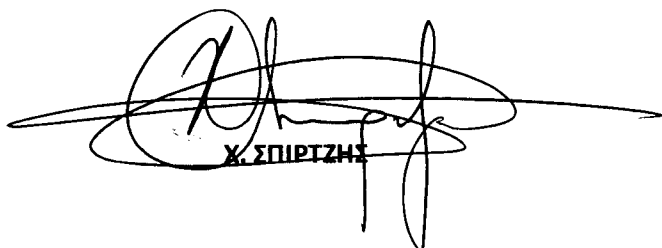
Μ. ΖΟΡΜΠΑ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

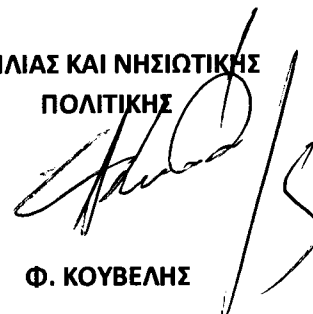
Γ. ΣΤΑΘΑΚΗΣ

ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Χ. ΣΠΙΡΤΖΗΣ

ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Φ. ΚΟΥΒΕΛΗΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Σ. ΑΡΑΧΩΒΙΤΗΣ

ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ε. ΚΟΥΝΤΟΥΡΑ

α.α. Ο αναπληρωτής
Υπουργός Εξωτερικών
Γεώργιος Κατρούγκαλος
(Θυρίδα 212 απ' αριθ.
ΥΣ/16.1.2019-Β' 35
αποφάσεις Υπουργού)

ΟΙ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Κ. ΦΩΤΑΚΗΣ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Γ. ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Σ. ΦΑΜΕΛΛΟΣ

ΟΙ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Μ. ΤΖΟΥΦΗ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«Κύρωση της Τελικής Συμφωνίας για την Επίλυση των Διαφορών οι οποίες περιγράφονται στις Αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 817(1993) και 845(1993), τη Λήξη της Ενδιάμεσης Συμφωνίας του 1995 και την Εδραίωση Στρατηγικής Εταιρικής Σχέσης μεταξύ των Μερών»

Άρθρο πρώτο

Κυρώνεται και έχει την ισχύ που προβλέπει το άρθρο 28, παράγραφος 1, του Συντάγματος η Τελική Συμφωνία για την Επίλυση των διαφορών οι οποίες περιγράφονται στις Αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 817(1993) και 845 (1993), τη Λήξη της Ενδιάμεσης Συμφωνίας του 1995, και την Εδραίωση Στρατηγικής Εταιρικής σχέσης μεταξύ των Μερών (Πρέσπες, 17 Ιουνίου 2018), το κείμενο της οποίας σε πρωτότυπο στην αγγλική γλώσσα και σε μετάφραση στην ελληνική έχει ως εξής:

AGREEMENT

FINAL AGREEMENT FOR THE SETTLEMENT OF THE DIFFERENCES AS DESCRIBED IN THE UNITED NATIONS SECURITY COUNCIL RESOLUTIONS 817 (1993) AND 845 (1993), THE TERMINATION OF THE INTERIM ACCORD OF 1995, AND THE ESTABLISHMENT OF A STRATEGIC PARTNERSHIP BETWEEN THE PARTIES

PREAMBLE

The First Party, the Hellenic Republic (the "First Party") and the Second Party, which was admitted to the United Nations in accordance with the United Nations General Assembly resolution 47/225 of 8 April 1993 (the "Second Party"), jointly referred to as the "Parties",

-**Recalling** the principles and purposes of the Charter of the United Nations, the Helsinki Final Act of 1975, the relevant Acts of the Organization for Security and Cooperation in Europe ("OSCE") and the values and principles of the Council of Europe,

-**Guided** by the spirit and principles of democracy, respect for human rights and fundamental freedoms, and dignity,

-**Abiding** by the provisions of the Charter of the United Nations and in particular those referring to the obligation of the States to refrain in their international relations from the threat or use of force against the territorial integrity or political independence of any State,

-**Emphasising** their full commitment to the principles of the inviolability of frontiers and the territorial integrity of States incorporated in the Helsinki Final Act of 1975,

-**Reaffirming** the existing frontier between them as an enduring international border,

-**In full accord** on the need to strengthen peace, stability, security and further promote cooperation in Southeastern Europe,

-**Desiring** to strengthen an atmosphere of trust and good-neighbourly relations in the region and to put to rest permanently any hostile attitudes that may persist and agreeing on the need to refrain from irredentism and revisionism in any form,

-**Recalling** their obligation, in accordance with the Charter of the United Nations and international law, not to interfere on any pretext or in any form in the internal affairs and jurisdiction of the other,

-**Underscoring** also the importance of the development of friendly relations among States and of resolving disputes by peaceful means in accordance with the Charter of the United Nations,

-**Resolving** the differences pursuant to Security Council resolutions 817 (1993) of 7 April 1993 and 845 (1993) of 18 June 1993, as well as Article 5 of the Interim Accord of 13 September 1995 in a dignified and sustainable manner, having in mind the importance of the issue and the sensitivities of each Party,

-**Taking into account** the General Assembly resolution 47/225 of 8 April 1993,

-**Taking Into consideration** the Interim Accord, the Memorandum of 13 October 1995 on Practical Measures related to the Interim Accord, the Memorandum on the mutual establishment of Liaison Offices in Skopje and Athens of 20 October 1995 as well as the process of Confidence Building Measures ("CBMs"),

-**Underlining** their strong will for mutual friendship, good neighbourliness and cooperative partnership,

-Committing to strengthen, widen and deepen their bilateral relations and to lay firm foundations for the entrenchment and respect of good neighbourly relations and for the development of their comprehensive bilateral cooperation,

-Seeking to reinforce and broaden their bilateral cooperation and to upgrade it to the level of a strategic partnership in the sectors of agriculture, civil protection, defence, economy, energy, environment, industry, infrastructure, investments, political relations, tourism, trade, trans-border cooperation and transport, capitalizing also on the existing CBMs,

Have agreed as follows:

PART 1

SETTLEMENT OF THE DIFFERENCE ON THE NAME, THE PENDING ISSUES RELATED TO IT AND ENTRENCHMENT OF GOOD NEIGHBOURLY RELATIONS

ARTICLE 1

1. This Agreement is final and upon its entry into force terminates the Interim Accord between the Parties signed in New York on 13 September 1995.
2. The Parties recognize as binding the outcome of the negotiations that have taken place under the auspices of the United Nations, to which both Parties have been committed pursuant to the United Nations Security Council resolutions 817 (1993) and 845 (1993) as well as the Interim Accord of 1995.
3. Pursuant to those negotiations the following have been mutually accepted and agreed:
 - a) The official name of the Second Party shall be the "Republic of North Macedonia", which shall be the constitutional name of the Second Party and shall be used *erga omnes*, as provided for in this Agreement. The short name of the Second Party shall be "North Macedonia".
 - b) The nationality of the Second Party shall be Macedonian/citizen of the Republic of North Macedonia, as it will be registered in all travel documents.
 - c) The official language of the Second Party shall be the "Macedonian language", as recognised by the Third UN Conference on the Standardization of Geographical Names, held in Athens in 1977, and described in Article 7(3) and (4) of this Agreement.
 - d) The terms "Macedonia" and "Macedonian" have the meaning given under Article 7 of this Agreement.
 - e) The country codes for licence plates of the Second Party shall be NM or NMK. For all other purposes, country codes remain MK and MKD, as officially assigned by the International Organization for Standardization ("ISO").
 - f) The adjectival reference to the State, its official organs, and other public entities shall be in line with the official name of the Second Party or its short name, that is, "of the Republic of North Macedonia" or "of North Macedonia". Other adjectival usages, including those referring to private entities and actors, that are not related to the State and public entities, are not established by law and do not enjoy financial support from the State for activities abroad, may be in line with Article 7(3) and (4). The adjectival usage for activities may be in line with Article 7(3) and (4). This is without prejudice to the process established under Article 1 (3) (h) and compound names of cities that exist at the date of the signature of this Agreement.

- g) The Second Party shall adopt "Republic of North Macedonia" as its official name and the terminologies referred to in Article 1(3) through its internal procedure that is both binding and irrevocable, entailing the amendment of the Constitution as agreed in this Agreement.
 - h) In relation to the abovementioned name and terminologies in commercial names, trademarks and brand names, the Parties agree to support and encourage their business communities to institutionalise a sincere, structured and in good faith dialogue, in the context of which will seek and reach mutually accepted solutions on the issues deriving from the commercial names, the trademarks, the brand names and all relevant matters at bilateral and international level. For the implementation of the abovementioned provisions, an international group of experts will be established consisting of representatives of the two States in the context of the European Union ("EU") with the appropriate contribution of the United Nations and ISO. This group of experts shall be established within 2019 and conclude its work within three years. Nothing in Article 1 (3) (h) shall affect present commercial usage until mutual agreement is reached as provided in this subsection.
4. Upon signing this Agreement, the Parties shall take the following steps:
 - a) The Second Party shall, without delay, submit the Agreement to its Parliament for ratification.
 - b) Following ratification of this Agreement by the Parliament of the Second Party, the Second Party shall notify the First Party that its Parliament has ratified the Agreement.
 - c) The Second Party, if it decides so, will hold a referendum.
 - d) The Second Party shall commence the process of constitutional amendments as provided for in this Agreement.
 - e) The Second Party shall conclude *in toto* the constitutional amendments by the end of 2018.
 - f) Upon notification by the Second Party of the completion of the abovementioned constitutional amendments and of all its internal legal procedures for the entry into force of this Agreement, the First Party shall promptly ratify this Agreement.
 5. Upon entry into force of this Agreement, the Parties shall use the name and terminologies of Article 1(3) in all relevant international, multilateral and regional Organizations, institutions and fora, including all meetings and correspondence, and in all their bilateral relations with all Member States of the United Nations.
 6. In particular, immediately upon entry into force of this Agreement, the Second Party shall:
 - a) Notify all international, multilateral, and regional Organizations, institutions and fora of which it is a member of the entry into force of this Agreement, and request that all those Organizations, institutions and fora thereafter shall adopt and use the name and terminologies referred to in Article 1(3) of this Agreement for all usages and purposes. Both Parties shall also refer to the Second Party in accordance with Article 1(3) in all communications to, with, and in those Organizations, institutions and fora.
 - b) Notify all Member States of the United Nations of the entry into force of this Agreement and shall request them to adopt and use the name and terminologies referred to in Article 1(3) of this Agreement for all usages and purposes, including in all their bilateral relations and communications.
 7. Upon entry into force of this Agreement, and subject to provisions under Articles 1(9) and (10), the terms "Macedonia", "Republic of Macedonia", "FYR of Macedonia", "FYR Macedonia" in a translated or untranslated form, as well as the provisional name "the former Yugoslav Republic of Macedonia" and the acronym "FYROM" shall cease to be used to refer to the Second Party in any official context.

8. Upon entry into force of this Agreement and taking into account its Article 1(9) and (10), the Parties shall use the name and terminologies of Article 1 (3) for all usages and all purposes *erga omnes*, that is, domestically, in all their bilateral relations, and in all regional and international Organizations and institutions.
9. Upon entry into force of this Agreement, the Second Party shall promptly in accordance with sound administrative practice take all necessary measures so as the country's competent Authorities henceforth use internally the name and terminologies of Article 1(3) of this Agreement in all new official documentation, correspondence and relevant materials.
10. As regards the validity of already existing documents and materials issued by the Authorities of the Second Party, the Parties agree that there shall be two transitional periods, one "technical" and one "political":
 - a) The "technical" transitional period shall relate to all official documents and materials of the Public Administration of the Second Party for international usage and to those for internal usage that may be used externally. These documents and materials shall be renewed in accordance with the name and terminologies as referred to in Article 1(3) of this Agreement within five years from the entry into force of this Agreement, at the latest.
 - b) The "political" transitional period shall relate to all documents and materials exclusively for internal usage in the Second Party. The issuance of the documents and materials falling under this category in accordance with Article 1 (3) shall commence at the opening of each EU negotiation chapter in the relevant field, and shall be finalised within five years thereof.
11. Procedures for the prompt amendment of the Constitution of the Second Party, in order to fully implement the provisions of this Agreement, shall commence upon ratification of this Agreement by its Parliament or following a referendum, if the Second Party decides to hold one.
12. The name and terminologies as referred to in Article 1 of this Agreement shall be incorporated in the Constitution of the Second Party. This change shall take place *en bloc* with one amendment. Pursuant to this amendment, the name and terminologies will change accordingly in all articles of the Constitution. Furthermore, the Second Party shall proceed to the appropriate amendments of its Preamble, Article 3 and Article 49, during the procedure of the revision of the Constitution.
13. In the event of mistakes, errors, omissions in the proper reference of the name and terminologies referred to in Article 1(3) of this Agreement in the context of international, multilateral and regional Organizations, institutions, correspondence, meetings and fora, as well as in all bilateral relations of the Second Party with third States and entities, either of the Parties may request their immediate rectification and the avoidance of similar mistakes in the future.

ARTICLE 2

1. The First Party agrees not to object to the application by or the membership of the Second Party under the name and terminologies of Article 1 (3) of this Agreement in international, multilateral and regional Organizations and institutions of which the First Party is a member.
2. The Second Party shall seek admission to international, multilateral and regional Organizations and Institutions under the name and terminologies of Article 1 (3) of this Agreement.
3. Upon entry into force of this Agreement pursuant to its Article 1, the First Party shall ratify any of the Second Party's accession agreement to International Organizations, of which the First Party is a member.

4. In particular with respect to the Second Party's EU and North Atlantic Treaty Organization ("NATO") integration processes, the following shall apply:
 - a. The Second Party shall seek admission to NATO and the EU under the name and terminologies of Article 1 of this Agreement. Accession to NATO and the EU will be under that same name and terminologies.
 - b. Upon receiving the notice of the ratification of this Agreement by the Parliament of the Second Party, the First Party shall promptly:
 - (i) notify the President of the Council of the EU that it supports the opening of the EU accession negotiations of the Second Party under the name and terminologies of Article 1 of this Agreement.
 - (ii) notify the Secretary General of NATO that it supports the extension of an accession invitation by NATO to the Second Party. Such support of the First Party is conditional, first, to an outcome of referendum, if the Second Party decides to hold one, consistent with this Agreement, and, second, to the completion of the constitutional amendments provided for in this Agreement. Upon receipt of notification by the Second Party concerning the completion of all its internal legal procedures for the entry into force of this Agreement, including a possible national referendum with an outcome consistent with this Agreement, and upon conclusion of the amendments in the Constitution of the Second Party, the First Party shall ratify the Second Party's NATO Accession Protocol. This ratification procedure shall be concluded together with the ratification procedure of this Agreement.

ARTICLE 3

1. The Parties hereby confirm their common existing frontier as an enduring and inviolable international border. Neither Party shall assert or support any claims to any part of the territory of the other Party or claims for a change to their common existing frontier. In addition, neither Party shall support any such claims that may be raised by any third party.
2. Each Party commits to respect the sovereignty, the territorial integrity and the political independence of the other Party. Neither Party shall support any actions of any third party directed against the sovereignty, the territorial integrity or the political independence of the other Party.
3. The Parties shall refrain, in accordance with the purposes and principles of the Charter of the United Nations, from the threat or use of force, including the threat or use of force intended to violate their common existing frontier.
4. The Parties commit not to undertake, instigate, support and/or tolerate any actions or activities of a non-friendly character directed against the other Party. Neither Party shall allow its territory to be used against the other Party by any third country, Organization, group or individual carrying out or attempting to carry out subversive, secessionist actions, or actions or activities which threaten in any manner the peace, stability or security of the other Party. Each Party shall communicate without delay to the other Party any information in its possession regarding any such actions or intentions.

ARTICLE 4

1. Each Party hereby commits and solemnly declares that nothing in its Constitution, as it is in force or will be amended in the future, can or should be interpreted as constituting or will ever constitute the basis for any claim to any area that is not included in its existing international borders,
2. Each Party undertakes not to make or to authorize any irredentist statements, and shall not endorse any such statements by those who purport to act on behalf of, or in the interest of, the Party.
3. Each Party hereby commits and solemnly declares that nothing in its Constitution as it is in force or will be amended in the future can or should be interpreted as constituting or will ever constitute the basis for interference with the internal affairs of the other Party in any form and for any reason, including for the protection of the status and rights of any persons that are not its citizens.

ARTICLE 5

1. In the conduct of their affairs the Parties shall be guided by the spirit and principles of democracy, fundamental freedoms, respect for human rights and dignity, and the rule of law, in accordance with the Charter of the United Nations, the Universal Declaration of Human Rights,¹ the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms,² the International Convention on the Elimination of all Forms of Racial Discrimination,³ the Convention on the Rights of the Child,⁴ the Helsinki Final Act, the document of the Copenhagen Meeting of the Conference on the Human Dimension of the Conference on Security and Cooperation in Europe and the Charter of Paris for a New Europe, and other international agreements and instruments to which both Parties are party.
2. No provision of any of the instruments referred to in paragraph 1 above shall be interpreted to give any right to either Party to take any action contrary to the aims and principles of the Charter of the United Nations, or of the Helsinki Final Act, including the principle of the territorial integrity of States.

ARTICLE 6

1. Aiming at strengthening friendly bilateral relations each Party shall promptly take effective measures to prohibit any hostile activities, actions or propaganda by State agencies or agencies directly or indirectly controlled by the State and to prevent activities likely to incite chauvinism, hostility, irredentism, and revisionism against the other Party. Should such activities occur, the Parties shall take all necessary measures.
2. Each Party shall promptly take effective measures to discourage and prevent any acts by private entities likely to incite violence, hatred or hostility against the other Party. If a private entity in the territory of a Party engages in such activities without that Party's knowledge, that Party shall, upon such acts coming to its attention, promptly take all necessary measures as provided by law.
3. Each Party shall prevent and discourage acts, including acts of propaganda, by private entities likely to incite chauvinism, hostility, irredentism and revisionism against the other Party.

¹ United Nations, *Official Records of the General Assembly, Third Session, Part I*, p. 71.

² United Nations, *Treaty Series*, vol. 213, p. 221.

³ *Ibid.*, vol. 660, p. 195.

⁴ *Ibid.*, vol. 1577, No. I-27531.

ARTICLE 7

1. The Parties acknowledge that their respective understanding of the terms "Macedonia" and "Macedonian" refers to a different historical context and cultural heritage.
2. When reference is made to the First Party, these terms denote not only the area and people of the northern region of the First Party, but also their attributes, as well as the Hellenic civilization, history, culture, and heritage of that region from antiquity to present day.
3. When reference is made to the Second Party, these terms denote its territory, language, people and their attributes, with their own history, culture, and heritage, distinctly different from those referred to under Article 7(2).
4. The Second Party notes that its official language, the Macedonian language, is within the group of South Slavic languages. The Parties note that the official language and other attributes of the Second Party are not related to the ancient Hellenic civilization, history, culture and heritage of the northern region of the First Party.
5. Nothing in this Agreement is intended to denigrate in any way, or to alter or affect, the usage by the citizens of either Party.

ARTICLE 8

1. If either Party believes one or more symbols constituting part of its historic or cultural patrimony is being used by the other Party, it shall bring such alleged use to the attention of the other Party, and the other Party shall take appropriate corrective action to effectively address the issue and ensure respect for the said patrimony.
2. Within six months following the entry into force of this Agreement, the Second Party shall review the status of monuments, public buildings and infrastructures on its territory, and insofar as they refer in any way to ancient Hellenic history and civilization constituting an integral component of the historic or cultural patrimony of the First Party, shall take appropriate corrective action to effectively address the issue and ensure respect for the said patrimony.
3. The Second Party shall not use again in any way and in all its forms the symbol formerly displayed on its former national flag. Within six months of the entry into force of this Agreement, the Second Party shall proceed to the removal of the symbol displayed on its former national flag from all public sites and public usages on its territory. Archaeological artefacts do not fall within the scope of this provision.
4. Each Party shall abide by the recommendations of the United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names in relation to the use of the official geographical names and toponyms in the territory of the other Party thus giving priority to the use of endonyms over exonyms.
5. Within one month of the signing of this Agreement, the Parties shall establish by exchange of diplomatic notes, on a parity basis, a Joint Inter-Disciplinary Committee of Experts on historic, archaeological and educational matters, to consider the objective, scientific interpretation of historical events based on authentic, evidence-based and scientifically sound historical sources and archaeological findings. The Committee's work shall be supervised by the Ministries of Foreign Affairs of the Parties in cooperation with other competent national authorities. It shall consider and, if it deems appropriate, revise any school textbooks and school auxiliary material such as maps, historical atlases, teaching guides, in use in

each of the Parties, in accordance with the principles and aims of UNESCO and the Council of Europe. To that effect, the Committee shall set specific timetables so as to ensure in each of the Parties that no school textbooks or school auxiliary material in use the year after the signing of this Agreement contains any irredentist/revisionist references. The Committee shall also study any new editions of school textbooks and school auxiliary material as provided for under this Article. The Committee shall convene regularly, at least twice a year, and shall submit an Annual Report on its activities and recommendations to be approved by the High-Level Cooperation Council, as to be established pursuant to Article 12.

6. The Parties acknowledge that the abovementioned mutually accepted solutions which have derived from the negotiations will contribute to the definitive establishment of peaceful and good neighbourly relations in the region, in accordance with the United Nations Security Council resolutions 817 (1993) and 845 (1993).

PART 2

INTENSIFICATION AND ENRICHMENT OF COOPERATION BETWEEN THE TWO PARTIES

ARTICLE 9

1. The Parties agree that their strategic cooperation shall extend to all sectors, such as agriculture, civil protection, defence, economy, energy, environment, industry, infrastructure, investments, political relations, tourism, trade, trans-border cooperation and transport. This strategic cooperation shall apply not only to the sectors included in this Agreement but also to those that in the future may be deemed beneficial to both countries and indispensable. All these sectors should be incorporated into a comprehensive Action Plan during the course of the development of bilateral relations.
2. The existing CBMs shall be incorporated into the abovementioned Action Plan. The latter shall aim at the implementation of the provisions of this Part of this Agreement. The Action Plan shall be enriched and developed continuously.

DIPLOMATIC RELATIONS

ARTICLE 10

Upon the entry into force of this Agreement:

1. the First Party shall promptly upgrade:
 - a) its existing Liaison Office in the capital of the Second Party to an Embassy; and
 - b) its existing Office for Consular, Economic and Commercial Affairs in the town of Bitola in the Second Party to a General Consulate; and
2. the Second Party shall promptly upgrade:
 - a) its existing Liaison Office in the capital of the First Party to an Embassy; and
 - b) its existing Office for Consular, Economic and Commercial Affairs in the town of Thessaloniki in the First Party to a General Consulate.

**COOPERATION IN THE CONTEXT OF
INTERNATIONAL AND REGIONAL ORGANIZATIONS AND FORA**

ARTICLE 11

The Parties shall cooperate closely, bilaterally, and within regional Organizations and initiatives with a view to ensuring that Southeastern Europe becomes a region of peace, growth and prosperity for its peoples. They shall promote and collaborate on shaping cooperation at regional level as well as, *inter alia*, on mutual support of candidacies in the context of international, multilateral and regional Organizations and institutions, such as the United Nations, the OSCE and the Council of Europe.

POLITICAL AND SOCIETAL COOPERATION

ARTICLE 12

1. The Parties agree to reinforce and further develop their bilateral political relations through regular visits, meetings and consultations at high political and diplomatic levels.
2. The Parties shall establish a High-Level Cooperation Council ("HLCC") of their Governments, jointly headed by their Prime Ministers.
3. The HLCC shall convene at least annually and shall be the competent body as regards the proper and effective implementation of this Agreement and the ensuing Action Plan. The HLCC shall take decisions and promote actions and measures for the improvement and upgrading of bilateral cooperation between the Parties and shall address any issues that may arise during the implementation of this Agreement and the ensuing Action Plan, with a view to their resolution.
4. The Parties are convinced that the development and strengthening of people-to-people contacts are essential for building friendship, cooperation and good neighbourliness between the Parties and their peoples. They shall support and encourage contacts and meetings between their citizens at all appropriate levels.
5. The Parties shall support and encourage contacts between their civil societies, as well as their institutions and local authorities, including youth and student cooperation activities and exchanges, with a view to developing better understanding and cooperation between their peoples.

ECONOMIC COOPERATION

ARTICLE 13

Having regard to the fact that the Second Party is a landlocked State, the Parties shall be guided by the relevant provisions of the United Nations Convention on the Law of the Sea as far as applicable both in practice and when concluding agreements referred to in Article 18 of this Agreement.

ARTICLE 14

1. The Parties shall further develop their economic cooperation in all areas. Particular emphasis shall be placed on the strengthening, enhancement and deepening of their bilateral cooperation on agriculture, energy, environment, industry, infrastructures, investments, tourism, trade, and transport. To achieve this objective, the Parties shall capitalize on and utilize the existing CBMs, constituting a mutually beneficial cooperative platform, which will evolve into an Action Plan.
2. The Parties shall encourage mutual investments and shall take all necessary measures for their effective protection, including measures against excessive bureaucracy and for overcoming institutional,

administrative and tax barriers. The Parties shall place particular emphasis on the cooperation between companies, businesses, and industries of each Party.

3. The Parties shall refrain from imposing any impediment to the movement of people or goods between their territories or through the territory of either Party to the territory of the other. The Parties shall cooperate to facilitate such movements in accordance with international law.
4. The Parties shall develop and boost their cooperation, with regard to energy, notably through the construction, maintenance and utilization of interconnecting natural gas and oil pipelines (existing, under construction and projected) and with regard to renewable energy resources, including photovoltaic, wind and hydro-electric. Possible pending matters will be addressed promptly by reaching mutually beneficial settlements taking into serious consideration the European Policy on Energy and the *acquis communautaire*. The First Party shall assist the Second Party with appropriate transfer of know-how and expertise.
5. The Parties shall promote, extend and improve cooperative synergies in the areas of infrastructures and transport as well as on a reciprocal basis, road, rail, maritime and air transport and communication connections, using the best available technologies and practices. They shall also facilitate the transit between them of goods, cargos and merchandises via the infrastructures, including ports and airports, in the territory of each Party. The Parties shall adhere to international rules and regulations with respect to transit, telecommunications, signs and codes. The First Party shall do so insofar as, and in a manner compliant with, its obligations deriving from its membership in the EU and other international instruments. The Second Party shall do so insofar as, and in a manner compliant with, its obligations deriving from its memberships in international, multilateral or regional institutions or Organizations in which it is a member on the entry into force of this Agreement, as well as its membership of the EU, following its proposed accession thereto.
6. The Parties shall seek to improve and modernize existing border crossings as required by the flow of traffic and to construct new border crossings with a view to boosting touristic and commercial flows between them.
7. The Parties shall take measures to ensure the protection of the environment and the preservation of the natural habitat in the trans-border waters and the surrounding space, and shall cooperate in seeking to reduce and eliminate all forms of pollution. The Parties shall strive to develop and harmonize strategies and programmes for regional and international cooperation for the protection of the environment.
8. The Parties shall support the broadening of tourist exchanges, and the development of their cooperation in the fields of alternative tourism, including cultural, religious, educational, medical, and athletic tourism and shall cooperate in improving and promoting business and tourist travel between them.
9. The Parties shall establish a Joint Ministerial Committee ("JMC") in order to attain the best possible cooperation in the abovementioned sectors of economic partnership, including through the organization of joint business fora. Convening at least once a year, the JMC will steer the course of bilateral economic cooperation, the comprehensive implementation of the relevant sectoral actions, agreements, protocols and contractual frameworks as well as all future relevant agreements. The Parties encourage the closest possible interaction between their Chambers of Commerce.

**COOPERATION ON THE FIELDS OF EDUCATION, SCIENCE, CULTURE, RESEARCH, TECHNOLOGY,
HEALTH AND SPORTS**

ARTICLE 15

In the age of the new industrial revolution and second age of machines, the deepening of cooperation amongst States and societies is necessary now more than ever, in particular with respect to social activities, technologies and culture, both in a narrow and a broad sense. In furtherance thereof:

1. The Parties shall develop and improve their scientific, technological and technical cooperation as well as their collaboration in the area of education. They shall intensify their exchanges of information and of scientific and technical documentation and shall strive to improve mutual access to scientific and research institutions, archives, libraries and similar institutions. The Parties shall support initiatives by scientific and educational institutions as well as by individuals aimed at improving cooperation and exchanges in the areas of sciences, technology and education.
2. The Parties shall encourage and support events as well as scientific and educational programmes in which members of their scientific and academic communities shall participate. They shall also encourage and support the convening of bilateral and international conferences in these areas.
3. The Parties attach great significance to the development of research into, and the implementation and utilization of new technologies, including digital technology and nanotechnology, in a manner that is environmentally friendly and upgrades the skills, capacities and overall well-being of their citizens. To that end they shall develop the cooperation amongst their research centres, researchers and academic institutional systems.
4. The Parties shall place special emphasis on the development of cultural relations between the two States, their societies and their social groups, having particular regard to arts, dance, cinematography, music and theatre. In this regard, particular importance shall be given to sports. Bilateral collaboration on the domain of health, including health care, shall be promoted.

POLICE AND CIVIL PROTECTION COOPERATION

ARTICLE 16

1. The Parties shall cooperate closely in the fight against organized and trans-border crime, terrorism, economic crimes, having regard in particular to crime related to the illicit trafficking and/or exploitation of human beings; to crimes related to the production, trafficking and/or trade of narcotic drugs and psychotropic substances; to the illicit manufacturing of and trafficking in firearms, their parts and components and ammunition; to the illicit import, export and transfer of ownership of cultural property; to offences against civil air transport; and to crime related to counterfeiting and/or smuggling of cigarettes, alcohol or fuels.
2. The Parties shall cooperate closely in the civil protection sector, placing particular emphasis on preventing and dealing with natural and manmade disasters and on disaster relief. Each Party may utilize the special education and expertise of the other Party, and whenever needed and possible each Party shall provide to the other its special infrastructure, particularly in fire-fighting. The Parties may examine the establishment of a relevant mechanism to assist in the implementation of this Article.

DEFENCE COOPERATION

ARTICLE 17

The Parties shall reinforce and expand their cooperation in the area of defence, including through frequent visits and contacts between the political and military leadership of their armed forces, the appropriate transfer of know-how and capacity-building, the cooperation in the areas of production, information and joint military exercises. Special emphasis shall be placed on personnel training which the Parties could provide to each other.

TREATY RELATIONS

ARTICLE 18

1. Upon entry into force of this Agreement, the Parties shall in their relations be directed by the provisions of the following bilateral agreements that had been concluded between the former Socialist Federal Republic of Yugoslavia and the First Party on 18 June 1959:
 - a) The convention concerning mutual legal relations,
 - b) The agreement concerning the reciprocal recognition and the enforcement of judicial decisions, and
 - c) The agreement concerning hydro-economic questions.
2. The Parties agree that, upon entry into force of the present Agreement, all international documents binding on the Parties bilaterally shall remain in force, unless specifically terminated by this Agreement.
3. The Parties shall consult with each other in order to identify other agreements concluded between the former Socialist Federal Republic of Yugoslavia and the First Party that will be deemed suitable for application in their mutual relations.
4. The Parties commit to explore all possibilities to conclude additional bilateral agreements needed with regard to areas of mutual interest.

PART 3

SETTLEMENT OF DISPUTES

ARTICLE 19

1. The Parties shall settle any disputes exclusively by peaceful means in accordance with the Charter of the United Nations.
2. In the event that a Party considers that the other Party is not acting in accordance with the provisions of this Agreement, this Party shall first notify the other Party of its concerns and shall seek a solution by negotiation. If the Parties are unable to resolve the matter bilaterally, the Parties may agree to request the Secretary-General of the United Nations to use his good offices to resolve the matter.
3. Any dispute that arises between the Parties concerning the interpretation or implementation of this Agreement and not resolved according to the procedures referred to under Article 19(2), may be submitted to the International Court of Justice. The Parties should first seek to agree upon a joint submission to said Court regarding any such dispute. However, if agreement is not reached within

six months, or such longer period as the Parties shall mutually agree, then any such dispute may be submitted by either Party individually.

FINAL CLAUSES

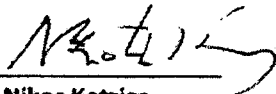
ARTICLE 20

1. This Agreement shall be signed by the Ministers of Foreign Affairs of the two Parties.
2. This Agreement is subject to ratification, according to the sequencing procedure set out in Article 1(4).
3. Upon completion of the necessary internal legal procedures for the entry into force of this Agreement as set out in Article 1, the Parties shall, within two weeks and in writing, notify each other. This Agreement shall enter into force on the date of receipt of the last notification by the Party concerned.
4. Article 8(5) shall apply provisionally, pending the entry into force of this Agreement. If this Agreement does not enter into force, this Agreement, in its entirety and each of its provisions individually, shall have no further effect or application, provisional or otherwise, and shall not bind either of the Parties in any way.
5. The difference and the remaining issues referred to in Security Council resolutions 817 (1993) and 845 (1993) shall be considered as having been resolved upon entry into force of this Agreement.
6. As soon as possible upon entry into force of this Agreement, the Parties or one of the Parties shall inform the Secretary-General of the United Nations of the entry into force of this Agreement, including the date of its entry into force, for its implementation at the United Nations.
7. This Agreement is not directed against any other State, entity or person. It does not infringe on the rights and duties resulting from bilateral and multilateral agreements already in force that the Parties have concluded with other States or international Organizations.
8. The First Party shall apply this Agreement in accordance with its obligations deriving from its membership in the European Union and its membership in other international, multilateral or regional institutions or Organizations, as well as other international instruments. Similarly, the Second Party shall apply this Agreement in accordance with its obligations deriving from its membership in international, multilateral or regional institutions or Organizations, including the EU, following its proposed accession thereto.
9. The provisions of this Agreement shall remain in force for an indefinite period of time and are irrevocable. No modification to this Agreement contained in Article 1(3) and Article 1(4) is permitted.
10. This Agreement shall be registered with the Secretariat of the United Nations pursuant to Article 102 of the Charter of the United Nations as soon as it has entered into force.

IN WITNESS WHEREOF the Parties have, through their authorized representatives, signed three copies of this Final Agreement in the English language.

Representative of the First Party

Representative of the Second Party

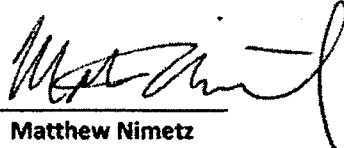

Nikos Kotzias
Minister for Foreign Affairs

Nikola Dimitrov
Minister for Foreign Affairs

WITNESSED, in accordance with the
Security Council resolutions 817 (1993) and 845 (1993), by :

Matthew Nimetz
Personal Envoy of the Secretary General of the United Nations

DONE at Prespes, on the 17th of June 2018

ΣΥΜΦΩΝΙΑ

ΤΕΛΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΠΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΟΠΩΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ 817 (1993) ΚΑΙ 845 (1993), ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΤΟΥ 1995, ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΔΡΑΙΩΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Το Πρώτο Μέρος, η Ελληνική Δημοκρατία (το «Πρώτο Μέρος») και το Δεύτερο Μέρος, που έγινε δεκτό στα Ηνωμένα Έθνη σύμφωνα με την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών 47/225 της 8^{ης} Απριλίου 1993 (το «Δεύτερο Μέρος»), αναφερόμενα από κοινού ως «τα Μέρη»,

- Υπενθυμίζοντας τις αρχές και τους σκοπούς του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι του 1975, των σχετικών Πράξεων του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη («ΟΑΣΕ») και τις αξίες και αρχές του Συμβουλίου της Ευρώπης,
- Καθοδηγούμενα από το πνεύμα και τις αρχές της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών και της αξιοπρέπειας,
- Συμμορφούμενα με τις διατάξεις του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και ιδιαίτερα εκείνες που αναφέρονται στην υποχρέωση των Κρατών να απέχουν στις διεθνείς τους σχέσεις από την απειλή ή χρήση βίας κατά της εδαφικής ακεραιότητας ή της πολιτικής ανεξαρτησίας οποιουδήποτε Κράτους,
- Τονίζοντας την πλήρη δέσμευσή τους στις αρχές του απαραβίαστου των συνόρων και της εδαφικής ακεραιότητας των Κρατών που έχουν ενσωματωθεί στην Τελική Πράξη του Ελσίνκι του 1975,
- Επιβεβαιώνοντας το υφιστάμενο σύνορο μεταξύ τους, ως ένα διαρκές διεθνές σύνορο,
- Τελώντας σε πλήρη συμφωνία ως προς την ανάγκη ενίσχυσης της ειρήνης, της σταθερότητας, της ασφάλειας και την περαιτέρω προώθηση της συνεργασίας στη Νοτιοανατολική Ευρώπη,
- Επιθυμώντας να ενισχύσουν ένα κλίμα εμπιστοσύνης και σχέσεων καλής γειτονίας στην περιοχή και να τερματίσουν οριστικά οιοσδήποτε εχθρικές συμπεριφορές που τυχόν επιμένουν και συμφωνώντας ως προς την ανάγκη να απέχουν από οποιαδήποτε μορφή αλυτρωτισμού και αναθεωρητισμού,
- Υπενθυμίζοντας την υποχρέωσή τους, σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και το Διεθνές Δίκαιο, να μην παρεμβαίνουν, με οιοδήποτε πρόσχημα ή τρόπο στις εσωτερικές υποθέσεις και στη δικαιοδοσία του άλλου,
- Υπογραμμίζοντας επίσης τη σημασία της ανάπτυξης φιλικών σχέσεων μεταξύ των Κρατών και της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών,
- Επιλύοντας τις διαφορές σύμφωνα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας 817 (1993) της 7^{ης} Απριλίου 1993 και 845 (1993) της 18^{ης} Ιουνίου 1993, καθώς και με το Άρθρο 5 της Ενδιάμεσης Συμφωνίας της 13^{ης} Σεπτεμβρίου 1995 με αξιοπρεπή και βιώσιμο τρόπο, έχοντας κατά νου τη σπουδαιότητα του ζητήματος και τις ευαισθησίες κάθε Συμβαλλόμενου Μέρους,
- Λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης 47/225 της 8^{ης} Απριλίου 1993,
- Λαμβάνοντας υπόψη την Ενδιάμεση Συμφωνία, το Μνημόνιο περί Πρακτικών Μέτρων της 13^{ης} Οκτωβρίου 1995, που υπεγράφη στο πλαίσιο της Ενδιάμεσης Συμφωνίας, το Μνημόνιο για την αμοιβαία εγκαθίδρυση Γραφείων Συνδέσμων στα Σκόπια και στην Αθήνα της 20^{ης} Οκτωβρίου 1995 καθώς επίσης και τη διαδικασία των Μέτρων Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης («ΜΟΕ»),
- Τονίζοντας την ισχυρή βούλησή τους για αμοιβαία φιλία, καλή γειτονία και εταιρική σχέση συνεργασίας,

Δεσμευόμενα να ενισχύσουν, να διευρύνουν και να εμβαθύνουν τις διμερείς τους σχέσεις και να θέσουν σταθερά θεμέλια για την εδραίωση και τον σεβασμό των σχέσεων καλής γειτονίας και την ανάπτυξη της συνολικής διμερούς τους συνεργασίας,

Επιδιώκοντας να ενισχύσουν και να διευρύνουν τη διμερή συνεργασία και να την αναβαθμίσουν στο επίπεδο μιας στρατηγικής εταιρικής σχέσης στους τομείς της γεωργίας, της πολιτικής προστασίας, της άμυνας, της οικονομίας, της ενέργειας, του περιβάλλοντος, της βιομηχανίας, των υποδομών, των επενδύσεων, των πολιτικών σχέσεων, του τουρισμού, του εμπορίου, της διασυνοριακής συνεργασίας και των μεταφορών, αξιοποιώντας επίσης τα υπάρχοντα ΜΟΕ,

Συμφώνησαν ως ακολούθως :

ΜΕΡΟΣ 1

ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ ΠΕΡΙ ΤΟ ΟΝΟΜΑ, ΤΩΝ ΕΚΚΡΕΜΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΑΥΤΟ ΚΑΙ ΕΜΠΕΔΩΣΗ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΛΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ

ΑΡΘΡΟ 1

1. Η παρούσα Συμφωνία είναι τελική και από τη θέση της σε ισχύ τερματίζει την Ενδιάμεση Συμφωνία μεταξύ των Μερών που υπεγράφη στη Νέα Υόρκη στις 13 Σεπτεμβρίου 1995.
2. Τα Μέρη αναγνωρίζουν ως δεσμευτικό το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων που διεξήχθησαν υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, στις οποίες και τα δύο Μέρη έχουν δεσμευθεί κατ'εφαρμογή των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 817 (1993) και 845 (1993) καθώς επίσης και της Ενδιάμεσης Συμφωνίας του 1995.
3. Σύμφωνα με τις διαπραγματεύσεις αυτές έχουν γίνει αμοιβαίως αποδεκτά και συμφωνηθεί τα ακόλουθα:
 - α) Το επίσημο όνομα του Δεύτερου Μέρους θα είναι «Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας», το οποίο θα είναι το συνταγματικό όνομα του Δεύτερου Μέρους και θα χρησιμοποιείται *erga omnes*, όπως προβλέπεται στην παρούσα Συμφωνία. Το σύντομο όνομα του Δεύτερου Μέρους θα είναι «Βόρεια Μακεδονία».
 - β) Η ιθαγένεια του Δεύτερου Μέρους θα είναι Μακεδονική/πολίτης της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας, και θα εγγράφεται έτσι σε όλα τα ταξιδιωτικά έγγραφα.
 - γ) Η επίσημη γλώσσα του Δεύτερου Μέρους θα είναι η «Μακεδονική γλώσσα», όπως αναγνωρίστηκε από την Τρίτη Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την Τυποποίηση των Γεωγραφικών Ονομάτων, που διεξήχθη στην Αθήνα το 1977, και περιγράφεται στο Άρθρο 7 (3) και (4) της παρούσας Συμφωνίας.
 - δ) Οι όροι «Μακεδονία» και «Μακεδόνας» έχουν την έννοια που αποδίδεται στο Άρθρο 7 της παρούσας Συμφωνίας.
 - ε) Οι κωδικοί χώρας για τις πινακίδες αυτοκινήτων του Δεύτερου Μέρους θα είναι NM ή NMK. Για όλους τους άλλους σκοπούς, κωδικοί χώρας παραμένουν οι MK και MKD, όπως επισήμως αποδόθηκαν από τον Διεθνή Οργανισμό Τυποποίησης («ΔΟΤ»).
 - ζ) Ο επιθετικός προσδιορισμός για το Κράτος, τα επίσημα όργανά του, και τις άλλες δημόσιες οντότητες θα ευθυγραμμίζεται με το επίσημο όνομα του Δεύτερου Μέρους ή το σύντομο όνομα,

ήτοι, «της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας» ή «της Βόρειας Μακεδονίας». Άλλες χρήσεις επιθέτου περιλαμβανομένων εκείνων που αναφέρονται σε ιδιωτικές οντότητες και δρώντες που δεν σχετίζονται με το Κράτος και τις δημόσιες οντότητες, δεν έχουν συσταθεί με νόμο και δεν απολαμβάνουν οικονομικής υποστήριξης από το Κράτος για δραστηριότητες στο εξωτερικό, δύνανται να ευθυγραμμίζονται με το Άρθρο 7 (3) και (4). Η χρήση επιθέτου για δραστηριότητες δύνανται να ευθυγραμμίζεται με το Άρθρο 7 (3) και (4). Τούτο δεν επηρεάζει τη διαδικασία που καθιερώθηκε με το Άρθρο 1 (3) (θ) και τα σύνθετα ονόματα των πόλεων που υφίστανται κατά την ημερομηνία υπογραφής της παρούσας Συμφωνίας.

η) Το Δεύτερο Μέρος θα υιοθετήσει το «Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας» ως το επίσημο όνομά του και τις ορολογίες που αναφέρονται στο Άρθρο 1(3) μέσω της εσωτερικής του διαδικασίας του που είναι και δεσμευτική και αμετάκλητη, και συνεπάγεται την τροποποίηση του Συντάγματος όπως συμφωνήθηκε στην παρούσα Συμφωνία.

θ) Σε σχέση με τα προαναφερόμενα όνομα και ορολογίες στις εμπορικές ονομασίες τα εμπορικά σήματα και τις επωνυμίες, τα Μέρη συμφωνούν να υποστηρίξουν και να ενθαρρύνουν τις επιχειρηματικές κοινότητες τους να θεσμοθετήσουν έναν ειλικρινή, δομημένο και με καλή πίστη διάλογο, στο πλαίσιο του οποίου θα επιδιώξουν και θα επιτύχουν αμοιβαίως αποδεκτές λύσεις στα θέματα που πηγάζουν από τις εμπορικές ονομασίες, τα εμπορικά σήματα και τις επωνυμίες και όλα τα σχετικά ζητήματα σε διμερές και διεθνές επίπεδο. Για την υλοποίηση των προαναφερόμενων διατάξεων, θα δημιουργηθεί μία διεθνής ομάδα ειδικών η οποία θα αποτελείται από εκπροσώπους των δύο Κρατών στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΕΕ») με την κατάλληλη συμβολή των Ηνωμένων Εθνών και του ΔΟΤ. Αυτή η ομάδα ειδικών θα συγκροτηθεί εντός του 2019 και θα ολοκληρώσει τις εργασίες της εντός τριών ετών. Τίποτα στο Άρθρο 1 (3) (θ) δεν θα επηρεάσει την παρούσα εμπορική χρήση μέχρις ότου εξευρεθεί αμοιβαία συμφωνία όπως προβλέπεται σε αυτήν την παράγραφο.

4. Με την υπογραφή της παρούσας Συμφωνίας, τα Μέρη θα προβούν στα ακόλουθα βήματα:

α) Το Δεύτερο Μέρος, χωρίς καθυστέρηση, θα καταθέσει τη Συμφωνία στο Κοινοβούλιό του για κύρωση.

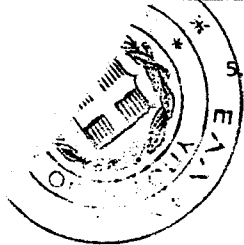
β) Σε συνέχεια της κύρωσης της παρούσας Συμφωνίας από το Κοινοβούλιο του Δεύτερου Μέρους, το Δεύτερο Μέρος θα γνωστοποιήσει στο Πρώτο Μέρος ότι το Κοινοβούλιό του έχει κυρώσει τη Συμφωνία.

γ) Το Δεύτερο Μέρος, εφόσον το αποφασίσει, θα διεξαγάγει δημοψήφισμα.

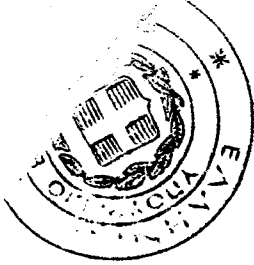
δ) Το Δεύτερο Μέρος θα ξεκινήσει τη διαδικασία των συνταγματικών τροποποιήσεων όπως προβλέπεται στην παρούσα Συμφωνία.

ε) Το Δεύτερο Μέρος θα ολοκληρώσει *in toto* τις συνταγματικές τροποποιήσεις έως το τέλος του 2018.

ζ) Μόλις το Δεύτερο Μέρος γνωστοποιήσει την ολοκλήρωση των προαναφερόμενων συνταγματικών τροποποιήσεων και όλων των εσωτερικών νομικών διαδικασιών του προκειμένου να τεθεί σε ισχύ η παρούσα Συμφωνία, το Πρώτο Μέρος θα κυρώσει χωρίς καθυστέρηση την παρούσα Συμφωνία.

5. Από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, τα Μέρη θα χρησιμοποιούν το όνομα και τις ορολογίες του Άρθρου 1(3) σε όλους τους σχετικούς διεθνείς, πολυμερείς και περιφερειακούς Οργανισμούς, θεσμούς και φορα, περιλαμβανομένων όλων των συναντήσεων και αλληλογραφίας, και σε όλες τις διμερείς σχέσεις τους με όλα τα Κράτη-Μέλη των Ηνωμένων Εθνών.
6. Ειδικότερα, αμέσως μετά τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, το Δεύτερο Μέρος θα:
- α) Γνωστοποιήσει σε όλους τους διεθνείς, πολυμερείς και περιφερειακούς Οργανισμούς, θεσμούς και φορα στους οποίους είναι μέλος ότι τέθηκε σε ισχύ η παρούσα Συμφωνία, και θα ζητήσει όλοι αυτοί οι Οργανισμοί, θεσμοί και φοραστο εξής να υιοθετήσουν και να χρησιμοποιούν το όνομα και τις ορολογίες που αναφέρονται στο Άρθρο 1(3) της παρούσας Συμφωνίας για όλες τις χρήσεις και για όλους τους σκοπούς. Και τα δύο Μέρη επίσης θα αναφέρονται στο Δεύτερο Μέρος σύμφωνα με το Άρθρο 1(3) σε όλες τις επικοινωνίες τους προς, με και εντός αυτών των Οργανισμών, θεσμών και φορα.
 - β) Γνωστοποιήσει σε όλα τα Κράτη-Μέλη των Ηνωμένων Εθνών τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας και θα ζητήσει από αυτά να υιοθετήσουν και να χρησιμοποιούν το όνομα και τις ορολογίες που αναφέρονται στο Άρθρο 1(3) της παρούσας Συμφωνίας για όλες τις χρήσεις και όλους τους σκοπούς, περιλαμβανομένων όλων των διμερών σχέσεών τους και επικοινωνιών.
7. Από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας και με την επιφύλαξη των διατάξεων του Άρθρου 1(9) και (10), οι όροι «Μακεδονία», «Δημοκρατία της Μακεδονίας», «ΠΓΔ της Μακεδονίας», «ΠΓΔ Μακεδονίας» σε μεταφρασμένη ή αμετάφραστη εκδοχή, καθώς και το προσωρινό όνομα «η πρώτη Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας» και το ακρωνύμιο «πΓΔΜ» θα σταματήσουν να χρησιμοποιούνται για να αναφέρονται στο Δεύτερο Μέρος σε οιοδήποτε επίσημο πλαίσιο.
8. Από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας και λαμβάνοντας υπόψη το Άρθρο 1(9) και (10), τα Μέρη θα χρησιμοποιούν το όνομα και τις ορολογίες του Άρθρου 1(3) για όλες τις χρήσεις και για όλους τους σκοπούς *erga omnes*, ήτοι, εσωτερικά, σε όλες τις διμερείς σχέσεις τους και σε όλους τους περιφερειακούς και διεθνείς Οργανισμούς και θεσμούς.
9. Από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, το Δεύτερο Μέρος χωρίς καθυστέρηση σύμφωνα με τη χρηστή διοικητική πρακτική θα πάρει όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε οι αρμόδιες Αρχές της χώρας στο εξής εσωτερικά να χρησιμοποιούν το όνομα και τις ορολογίες του Άρθρου 1(3) της παρούσας Συμφωνίας σε όλα τα νέα επίσημα έγγραφα, αλληλογραφία και συναφές υλικό.
10. Σε ό,τι αφορά την εγκυρότητα των υφιστάμενων εγγράφων και υλικού που εκδόθηκαν από τις Αρχές του Δεύτερου Μέρους, τα Μέρη συμφωνούν ότι θα υπάρξουν δύο μεταβατικές περίοδοι, μία «τεχνική» και μία «πολιτική»:
- α) Η «τεχνική» μεταβατική περίοδος θα αφορά όλα τα επίσημα έγγραφα και υλικό της Δημόσιας Διοίκησης του Δεύτερου Μέρους για διεθνή χρήση και εκείνα για εσωτερική χρήση που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο εξωτερικό. Αυτά τα έγγραφα και υλικό θα ανανεωθούν σύμφωνα με το όνομα και τις ορολογίες που αναφέρονται στο Άρθρο 1(3) της παρούσας Συμφωνίας το αργότερο εντός πέντε ετών από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας.

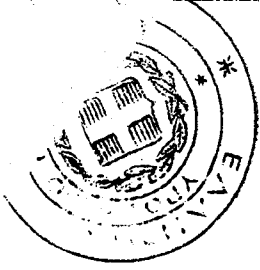

β) Η «πολιτική» μεταβατική περίοδος θα αφορά όλα τα έγγραφα και υλικό αποκλειστικά για εσωτερική χρήση στο Δεύτερο Μέρος. Η έκδοση των εγγράφων και υλικού που εμπύπτουν σε αυτή την κατηγορία σύμφωνα με το Άρθρο 1(3) θα ξεκινά στο άνοιγμα κάθε διαπραγματευτικού κεφαλαίου της ΕΕ στο συναφές πεδίο, και θα ολοκληρώνεται εντός πέντε ετών από τότε.

11. Οι διαδικασίες για την ταχεία τροποποίηση του Συντάγματος του Δεύτερου Μέρους, προκειμένου να υλοποιηθούν πλήρως οι διατάξεις της παρούσας Συμφωνίας, θα ξεκινήσουν με την κύρωση της παρούσας Συμφωνίας από το Κοινοβούλιο του ή σε συνέχεια δημοψηφίσματος, εάν το Δεύτερο Μέρος αποφασίσει να το διεξαγάγει.
12. Το όνομα και οι ορολογίες όπως αναφέρονται στο Άρθρο 1 της παρούσας Συμφωνίας θα ενσωματωθούν στο Σύνταγμα του Δεύτερου Μέρους. Η αλλαγή αυτή θα γίνει *en bloc* με μία τροποποίηση. Κατ' εφαρμογή αυτής της τροποποίησης, το όνομα και οι ορολογίες θα αλλάξουν αντιστοίχως σε όλα τα άρθρα του Συντάγματος. Επιπροσθέτως, το Δεύτερο Μέρος θα προβεί στις κατάλληλες τροποποιήσεις του Προοιμίου, του Άρθρου 3 και του Άρθρου 49, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αναθεώρησης του Συντάγματος.
13. Σε περίπτωση σφαλμάτων, λαθών, παραλείψεων στην ορθή αναφορά του ονόματος και των ορολογιών που αναφέρονται στο Άρθρο 1(3) της παρούσας Συμφωνίας στο πλαίσιο των διεθνών, πολυμερών και περιφερειακών Οργανισμών, θεσμών, αλληλογραφίας, συναντήσεων και fora καθώς και σε όλες τις διμερείς σχέσεις του Δεύτερου Μέρους με τρίτα Κράτη και οντότητες, οιοδήποτε από τα Μέρη δύναται να ζητήσει την άμεση διόρθωσή τους και την αποφυγή παρόμοιων σφαλμάτων στο μέλλον.

ΑΡΘΡΟ 2

1. Το Πρώτο Μέρος συμφωνεί να μην αντιπαθεί στην υποψηφιότητα ή την ένταξη του Δεύτερου Μέρους, υπό το όνομα και τις ορολογίες του Άρθρου 1 (3) της παρούσας Συμφωνίας, σε διεθνείς, πολυμερείς και περιφερειακούς Οργανισμούς και θεσμούς, όπου το Πρώτο Μέρος είναι μέλος.
2. Το Δεύτερο Μέρος θα επιδιώκει ένταξη σε διεθνείς, πολυμερείς και περιφερειακούς Οργανισμούς και θεσμούς υπό το όνομα και τις ορολογίες του Άρθρου 1 (3) της παρούσας Συμφωνίας.
3. Από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας κατ' εφαρμογήν του Άρθρου 1 αυτής, το Πρώτο Μέρος θα κυρώσει οποιαδήποτε Συμφωνία προσχώρησης του Δεύτερου Μέρους σε διεθνείς Οργανισμούς, στους οποίους το Πρώτο Μέρος είναι μέλος.
4. Ειδικότερα αναφορικά με τις διαδικασίες ένταξης του Δεύτερου Μέρους στην ΕΕ και τον Οργανισμό Βορειοατλαντικού Συμφώνου (NATO), θα εφαρμοσθούν τα ακόλουθα:
 - α. Το Δεύτερο Μέρος θα επιδιώξει ένταξη στο NATO και την ΕΕ υπό το όνομα και τις ορολογίες του Άρθρου 1 της παρούσας Συμφωνίας. Η προσχώρηση στο NATO και την ΕΕ θα λάβει χώρα υπό το ίδιο όνομα και ορολογίες.
 - β. Με τη λήψη της γνωστοποίησης της κύρωσης της παρούσας Συμφωνίας από το Κοινοβούλιο του Δεύτερου Μέρους, το Πρώτο Μέρος χωρίς καθυστέρηση :

(i) θα γνωστοποιήσει στον Πρόεδρο του Συμβουλίου της ΕΕ ότι υποστηρίζει την έναρξη των ενταξιακών διαπραγματεύσεων του Δεύτερου Μέρους στην ΕΕ υπό το όνομα και τις ορολογίες του Άρθρου 1 της παρούσας Συμφωνίας.

(ii) θα γνωστοποιήσει στο Γενικό Γραμματέα του NATO ότι υποστηρίζει να απευθυνθεί από το NATO προς το Δεύτερο Μέρος πρόσκληση προσχώρησης. Η εν λόγω υποστήριξη εκ μέρους του Πρώτου Μέρους τελεί υπό τους όρους, πρώτον, της έκβασης δημοψηφίσματος συνάδουσας με την παρούσα Συμφωνία, εάν το Δεύτερο Μέρος αποφασίσει τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος και, δεύτερον, της ολοκλήρωσης των συνταγματικών τροποποιήσεων, που προβλέπονται στην παρούσα Συμφωνία. Με τη λήψη της γνωστοποίησης από το Δεύτερο Μέρος αναφορικά με την ολοκλήρωση όλων των εσωτερικών νομικών διαδικασιών του για τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, περιλαμβανομένου ενδεχόμενου εθνικού δημοψηφίσματος με έκβαση συνάδουσα με την παρούσα Συμφωνία και με την ολοκλήρωση των τροποποιήσεων στο Σύνταγμα του Δεύτερου Μέρους, το Πρώτο Μέρος θα κυρώσει το Πρωτόκολλο προσχώρησης του Δεύτερου Μέρους στο NATO. Η εν λόγω κυρωτική διαδικασία θα ολοκληρωθεί μαζί με τη διαδικασία κύρωσης της παρούσας Συμφωνίας.

ΑΡΘΡΟ 3

1. Τα Μέρη δια της παρούσης επιβεβαιώνουν το υφιστάμενο κοινό τους σύνορο ως διαρκές και απαραβίαστο διεθνές σύνορο. Κανένα από τα Μέρη δεν θα προβάλει ή υποστηρίζει οιοσδήποτε διεκδικήσεις για οιοδήποτε τμήμα της επικράτειας του άλλου Μέρους ή διεκδικήσεις για αλλαγή στο υφιστάμενο κοινό τους σύνορο. Επιπροσθέτως, κανένα από τα Μέρη δεν θα υποστηρίζει οιοσδήποτε παρόμοιες διεκδικήσεις που μπορεί να εγερθούν από οιοδήποτε τρίτο μέρος.
2. Έκαστο Μέρος δεσμεύεται να σέβεται την κυριαρχία, την εδαφική ακεραιότητα και την πολιτική ανεξαρτησία του άλλου Μέρους. Κανένα από τα Μέρη δεν θα υποστηρίζει οιοσδήποτε δράσεις οιοδήποτε τρίτου μέρους που στρέφονται κατά της κυριαρχίας, της εδαφικής ακεραιότητας ή της πολιτικής ανεξαρτησίας του άλλου Μέρους.
3. Τα Μέρη θα απέχουν, σύμφωνα με τους σκοπούς και τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, από την απειλή ή χρήση βίας, περιλαμβανομένης της απειλής ή χρήσης βίας που αποσκοπεί στην παραβίαση του υφισταμένου κοινού συνόρου τους.
4. Τα Μέρη δεσμεύονται να μην επιχειρούν, υποκινούν, υποστηρίζουν και/ ή ανέχονται οιοσδήποτε πράξεις ή δραστηριότητες μη φιλικού χαρακτήρα που στρέφονται κατά του άλλου Μέρους. Κανένα από τα Μέρη δεν θα επιτρέπει να χρησιμοποιείται η επικράτειά του κατά του άλλου Μέρους από οιοδήποτε τρίτο κράτος, Οργανισμό, ομάδα ή άτομο που προβαίνει ή αποπειράται να προβεί σε ανατρεπτικές, αποσχιστικές δράσεις ή δράσεις ή δραστηριότητες που απειλούν καθ' οιοδήποτε τρόπο την ειρήνη, τη σταθερότητα ή την ασφάλεια του άλλου Μέρους. Έκαστο Μέρος θα κοινοποιεί χωρίς καθυστέρηση στο άλλο Μέρος οιαδήποτε πληροφορία κατέχει αναφορικά με οιοσδήποτε παρόμοιες πράξεις ή προθέσεις.

ΑΡΘΡΟ 4

1. Έκαστο Μέρος δια της παρούσης αναλαμβάνει τη δέσμευση και δηλώνει επίσημα ότι τίποτα στο Σύνταγμά του, όπως ισχύει σήμερα ή θα τροποποιηθεί στο μέλλον, μπορεί ή θα μπορούσε να ερμηνευθεί ότι αποτελεί ή θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση για οποιαδήποτε διεκδίκηση οιασδήποτε περιοχής δεν περιλαμβάνεται στα υφιστάμενα διεθνή του σύνορα,
2. Έκαστο Μέρος δεσμεύεται να μην προβαίνει σε ή επιτρέπει οιασδήποτε αλυτρωτικές δηλώσεις και δεν θα υιοθετεί οιασδήποτε παρόμοιες δηλώσεις από εκείνους που φέρονται να δρουν για λογαριασμό ή για το συμφέρον του Μέρους,
3. Έκαστο Μέρος δεσμεύεται δια της παρούσης και επίσημα δηλώνει ότι τίποτα στο Σύνταγμά του όπως ισχύει σήμερα ή θα τροποποιηθεί στο μέλλον, μπορεί ή θα μπορούσε να ερμηνευθεί ότι αποτελεί ή θα αποτελέσει ποτέ τη βάση για παρέμβαση στις εσωτερικές υποθέσεις του άλλου Μέρους σε οιαδήποτε μορφή και για οιαδήποτε λόγο, περιλαμβανομένης της προστασίας του καθεστώτος και των δικαιωμάτων οιασδήποτε προσώπων δεν είναι πολίτες του.

ΑΡΘΡΟ 5

1. Κατά το χειρισμό των υποθέσεών τους τα Μέρη θα εμφορούνται από το πνεύμα και τις αρχές της δημοκρατίας, των θεμελιωδών ελευθεριών, τον σεβασμό των δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας του ανθρώπου και το κράτος δικαίου, σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων¹, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών², τη Διεθνή Σύμβαση για την Εξάλειψη κάθε Μορφής Φυλετικών Διακρίσεων³, τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού⁴, την Τελική Πράξη του Ελσίνκι, το Κείμενο της Συνάντησης της Κοπεγχάγης της Διάσκεψης για την Ανθρώπινη Διάσταση της Διάσκεψης για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη και την Χάρτα των Παρισίων για μια Νέα Ευρώπη, και άλλες διεθνείς συμφωνίες και κείμενα στις οποίες είναι μέρη και τα δύο Μέρη.
2. Καμία από τις διατάξεις των κειμένων που παρατίθενται στην ανωτέρω παράγραφο 1 δεν θα ερμηνευθεί ως παρέχουσα οποιοδήποτε δικαίωμα σε οιαδήποτε Μέρος για δράση αντίθετη προς τους σκοπούς και τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, ή της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της εδαφικής ακεραιότητας των Κρατών.

ΑΡΘΡΟ 6

1. Με στόχο την ενίσχυση των φιλικών διμερών σχέσεων κάθε Μέρος θα λάβει αμέσως αποτελεσματικά μέτρα προκειμένου να απαγορεύσει εχθρικές δραστηριότητες, ενέργειες ή προπαγάνδα από κρατικές υπηρεσίες ή υπηρεσίες αμέσως ή εμμέσως ελεγχόμενες από το κράτος

¹ Ηνωμένα Έθνη, *Επίσημα Αρχεία της Γενικής Συνέλευσης, Τρίτη Σύνοδος, Μέρος Ι, σελ. 71*

² Ηνωμένα Έθνη, *Συλλογή Συνθηκών, τόμος 213, σελ. 221*

³ *Ibid*, τόμος 660, σελ. 195

⁴ *Ibid*, τόμος 1577, Αρ. I-27531

και για την πρόληψη δραστηριοτήτων που πιθανόν να υποδαυλίζουν τον σωβινισμό, την εχθρότητα, τον αλυτρωτισμό και τον αναθεωρητισμό εναντίον του άλλου Μέρους. Εάν συμβούν τέτοιου είδους δραστηριότητες, τα Μέρη θα λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα.

2. Έκαστο Μέρος θα λάβει αμελλητί αποτελεσματικά μέτρα για να αποθαρρύνει και να αποτρέπει οποιοσδήποτε πράξεις από ιδιωτικές οντότητες που πιθανόν υποδαυλίζουν την βία, το μίσος ή την εχθρότητα εναντίον του άλλου μέρους. Εάν μια ιδιωτική οντότητα στο έδαφος ενός Μέρους εμπλακεί σε τέτοιου είδους δραστηριότητες εν αγνοία του εν λόγω Μέρους, αυτό το Μέρος, μόλις λάβει γνώση αυτών των ενεργειών, θα λάβει αμελλητί όλα τα απαραίτητα μέτρα που του παρέχει ο νόμος.
3. Έκαστο Μέρος θα αποτρέπει και θα αποθαρρύνει ενέργειες, περιλαμβανομένων των προπαγανδιστικών, από ιδιωτικές οντότητες που πιθανόν υποδαυλίζουν τον σωβινισμό, την εχθρότητα, τον αλυτρωτισμό και τον αναθεωρητισμό σε βάρος του άλλου Μέρους.

ΑΡΘΡΟ 7

1. Τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι η εκατέρωθεν αντίληψή τους ως προς τους όρους «Μακεδονία» και «Μακεδόνας» αναφέρεται σε διαφορετικό ιστορικό πλαίσιο και πολιτιστική κληρονομιά.
2. Όταν γίνεται αναφορά στο Πρώτο Μέρος, με αυτούς τους όρους νοούνται όχι μόνο η περιοχή και ο πληθυσμός της βόρειας περιοχής του Πρώτου Μέρους, αλλά και τα χαρακτηριστικά τους, καθώς και ο Ελληνικός πολιτισμός, η ιστορία, η κουλτούρα και η κληρονομιά αυτής της περιοχής από την αρχαιότητα έως σήμερα.
3. Όταν γίνεται αναφορά στο Δεύτερο Μέρος, με αυτούς τους όρους νοούνται η επικράτεια, η γλώσσα, ο πληθυσμός και τα χαρακτηριστικά τους, με τη δική τους ιστορία, πολιτισμό και κληρονομιά, διακριτώς διαφορετικά από αυτά που αναφέρονται στο Άρθρο 7(2).
4. Το Δεύτερο Μέρος σημειώνει ότι η επίσημη γλώσσα του, η Μακεδονική γλώσσα, ανήκει στην ομάδα των Νότιων Σλαβικών γλωσσών. Τα Μέρη σημειώνουν ότι η επίσημη γλώσσα και άλλα χαρακτηριστικά του Δεύτερου Μέρους δεν έχουν σχέση με τον αρχαίο Ελληνικό πολιτισμό, την ιστορία, την κουλτούρα και την κληρονομιά της βόρειας περιοχής του Πρώτου Μέρους.
5. Τίποτα στην παρούσα Συμφωνία δεν αποσκοπεί στο να υποτιμήσει καθ' οιονδήποτε τρόπο, ή να αλλοιώσει ή να επηρεάσει τη χρήση από τους πολίτες εκάστου Μέρους.

ΑΡΘΡΟ 8

1. Εάν οιοδήποτε από τα Μέρη πιστεύει ότι ένα ή περισσότερα σύμβολα τα οποία συνιστούν μέρος της ιστορικής ή πολιτιστικής κληρονομιάς του χρησιμοποιείται από το άλλο Μέρος, θα θέσει υπ' όψιν του άλλου Μέρους τη χρήση την οποία επικαλείται, και το άλλο Μέρος θα προβεί στις κατάλληλες διορθωτικές ενέργειες για να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά το ζήτημα και να διασφαλίσει τον σεβασμό στην προαναφερόμενη κληρονομιά.

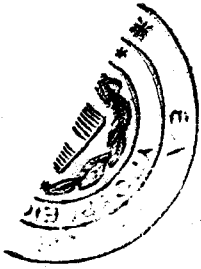

2. Εντός έξι μηνών από τη θέση σε ισχύ της παρούσης Συμφωνίας, το Δεύτερο Μέρος θα επανεξετάσει το καθεστώς των μνημείων, δημόσιων κτιρίων και υποδομών στην επικράτειά του, και στο μέτρο που αυτά αναφέρονται καθ' οιονδήποτε τρόπο στην αρχαία Ελληνική ιστορία και πολιτισμό που συνιστούν αναπόσπαστο συστατικό της ιστορικής ή πολιτιστικής κληρονομιάς του Πρώτου Μέρους, θα προβεί στις κατάλληλες διορθωτικές ενέργειες για να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τα ζητήματα και να διασφαλίσει τον σεβασμό στην προαναφερόμενη κληρονομιά.

3. Το Δεύτερο Μέρος δεν θα χρησιμοποιήσει ξανά καθ' οιονδήποτε τρόπο και σε όλες τις μορφές του το σύμβολο που πριν απεικονιζόταν στην προηγούμενη εθνική σημαία του. Εντός έξι μηνών από τη θέση σε ισχύ της παρούσης Συμφωνίας, το Δεύτερο Μέρος θα προβεί στην αφαίρεση του συμβόλου που απεικονιζόταν στην προηγούμενη εθνική σημαία του από όλους τους δημόσιους χώρους και δημόσιες χρήσεις στην επικράτειά του. Αρχαιολογικά τεχνουργήματα δεν εντάσσονται στο πεδίο αυτής της διάταξης.

4. Έκαστο Μέρος δεσμεύεται από τις συστάσεις της Συνδιάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για την Τυποποίηση των Γεωγραφικών Ονομάτων σε σχέση με τη χρήση των επίσημων γεωγραφικών ονομάτων και τοπωνυμίων στην επικράτεια του άλλου Μέρους δίδοντας με αυτόν τον τρόπο προτεραιότητα στη χρήση των ενδωνύμων έναντι των εξωνύμων.

5. Εντός ενός μηνός από την υπογραφή της παρούσης Συμφωνίας, τα Μέρη θα συγκροτήσουν με ανταλλαγή διπλωματικών διακοινώσεων, σε ισομερή βάση, μία Κοινή Διεπιστημονική Επιτροπή Εμπειρογνομόνων σε ιστορικά, αρχαιολογικά και εκπαιδευτικά θέματα, για να εξετάσει την αντικειμενική, επιστημονική ερμηνεία των ιστορικών γεγονότων βασισμένη σε αυθεντικές, τεκμηριωμένες και επιστημονικά στέρεες ιστορικές πηγές και αρχαιολογικά ευρήματα. Οι εργασίες της Επιτροπής θα τελούν υπό την επίβλεψη των Υπουργείων Εξωτερικών των Μερών σε συνεργασία με άλλες αρμόδιες εθνικές αρχές. Η Επιτροπή θα εξετάσει και, εφόσον το κρίνει απαραίτητο, θα αναθεωρήσει οιαδήποτε σχολικά εγχειρίδια και βοηθητικό σχολικό υλικό όπως χάρτες, ιστορικούς άτλαντες, οδηγούς διδασκαλίας που χρησιμοποιούνται σε έκαστο από τα Μέρη, σύμφωνα με τις αρχές και τους σκοπούς της ΟΥΝΕΣΚΟ και του Συμβουλίου της Ευρώπης. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα θέσει συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα ώστε να διασφαλισθεί ότι σε έκαστο από τα Μέρη κανένα σχολικό εγχειρίδιο ή βοηθητικό σχολικό υλικό σε χρήση το έτος μετά την υπογραφή της παρούσης Συμφωνίας δεν περιέχει αλυτρωτικές/αναθεωρητικές αναφορές. Η Επιτροπή επίσης θα εξετάσει οιοσδήποτε νέες εκδόσεις σχολικών εγχειριδίων και βοηθητικού σχολικού υλικού όπως προβλέπεται σε αυτό το Άρθρο. Η Επιτροπή θα συνεδριάζει τακτικά, τουλάχιστον δύο φορές ετησίως, και θα υποβάλει μία Ετήσια Έκθεση για τις δραστηριότητες και τις συστάσεις της προκειμένου να εγκριθούν από το Ανώτατο Συμβούλιο Συνεργασίας, όπως αυτό θα συσταθεί κατ' εφαρμογή του Άρθρου 12.

6. Τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι οι προαναφερόμενες αμοιβαίως αποδεκτές λύσεις οι οποίες προέκυψαν από τις διαπραγματεύσεις θα συμβάλλουν στην οριστική εδραίωση σχέσεων ειρήνης και καλής γειτονίας στην περιοχή, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 817 (1993) και 845 (1993).

ΜΕΡΟΣ 2

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΕΜΒΑΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΥΟ ΜΕΡΩΝ

ΑΡΘΡΟ 9

1. Τα Μέρη συμφωνούν ότι η στρατηγική τους συνεργασία θα επεκταθεί σε όλους τους τομείς όπως η γεωργία, η πολιτική προστασία, η άμυνα, η οικονομία, η ενέργεια, το περιβάλλον, η βιομηχανία, οι υποδομές, οι επενδύσεις, οι πολιτικές σχέσεις, ο τουρισμός, το εμπόριο, η διασυνοριακή συνεργασία και οι μεταφορές. Αυτή η στρατηγική συνεργασία θα αφορά όχι μόνον τους τομείς που περιλαμβάνονται στην παρούσα Συμφωνία αλλά επίσης και εκείνους που μπορεί στο μέλλον να κριθούν επωφελείς και απαραίτητοι σε αμφότερες τις χώρες. Όλοι αυτοί οι τομείς πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα συνολικό Σχέδιο Δράσης κατά την πορεία ανάπτυξης των διμερών σχέσεων.
2. Τα υφιστάμενα ΜΟΕ θα ενσωματωθούν στο προαναφερόμενο Σχέδιο Δράσης. Το τελευταίο θα στοχεύει στην εφαρμογή των διατάξεων αυτού του τμήματος της παρούσας Συμφωνίας. Το Σχέδιο Δράσης θα εμπλουτίζεται και θα αναπτύσσεται συνεχώς.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΑΡΘΡΟ 10

Από την έναρξη ισχύος της παρούσας Συμφωνίας :

1. το Πρώτο Μέρος θα αναβαθμίσει χωρίς καθυστέρηση :
 - α) το υπάρχον Γραφείο Συνδέσμου στην πρωτεύουσα του Δεύτερου Μέρους σε Πρεσβεία και
 - β) το υπάρχον Γραφείο Προξενικών, Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων στην πόλη Μπίτολα του Δεύτερου Μέρους σε Γενικό Προξενείο και
2. το Δεύτερο Μέρος θα αναβαθμίσει χωρίς καθυστέρηση :
 - α) το υπάρχον Γραφείο Συνδέσμου στην πρωτεύουσα του Πρώτου Μέρους σε Πρεσβεία και
 - β) το υπάρχον Γραφείο Προξενικών Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων στην πόλη Θεσσαλονίκη του Πρώτου Μέρους σε Γενικό Προξενείο.

**ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ FORA**

ΑΡΘΡΟ 11

Τα Μέρη θα συνεργάζονται στενά, διμερώς, και στο πλαίσιο περιφερειακών Οργανισμών και πρωτοβουλιών με σκοπό να διασφαλιστεί η εξέλιξη της Νοτιοανατολικής Ευρώπης σε μια περιοχή ειρήνης, ανάπτυξης και ευημερίας για τους λαούς της. Θα προάγουν και θα συνεργάζονται στη διαμόρφωση συνεργασιών σε περιφερειακό επίπεδο, καθώς και, μεταξύ άλλων στην αμοιβαία υποστήριξη υποψηφιοτήτων στο πλαίσιο διεθνών, πολυμερών και περιφερειακών Οργανισμών και θεσμών, όπως τα Ηνωμένα Έθνη, ο ΟΑΣΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΡΘΡΟ 12

1. Τα Μέρη συμφωνούν να ενισχύσουν και να αναπτύξουν περαιτέρω τις διμερείς πολιτικές τους σχέσεις μέσω τακτικών επισκέψεων, συναντήσεων και διαβουλεύσεων σε υψηλό πολιτικό και διπλωματικό επίπεδο.
2. Τα Μέρη θα θεσπίσουν Ανώτατο Συμβούλιο Συνεργασίας (ΑΣΣ) των Κυβερνήσεών τους, με από κοινού επικεφαλής τους Πρωθυπουργούς τους.
3. Το ΑΣΣ θα συνέρχεται τουλάχιστον μία φορά το χρόνο και θα είναι το αρμόδιο όργανο για τη σωστή και αποτελεσματική εφαρμογή αυτής της Συμφωνίας και του απορρέοντος εξ αυτής Σχεδίου Δράσης. Το ΑΣΣ θα λαμβάνει αποφάσεις και θα προωθεί δράσεις και μέτρα για τη βελτίωση και την αναβάθμιση της διμερούς συνεργασίας μεταξύ των Μερών και θα αντιμετωπίζει όλα τα ζητήματα που τυχόν προκύψουν κατά την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας και του απορρέοντος εξ αυτής Σχεδίου Δράσης, με στόχο την επίλυσή τους.
4. Τα Μέρη είναι πεπεισμένα ότι η ανάπτυξη και η ενδυνάμωση των επαφών μεταξύ των πολιτών είναι απαραίτητες για την οικοδόμηση φιλίας, συνεργασίας και σχέσεων καλής γειτονίας μεταξύ των Μερών και των λαών τους. Θα υποστηρίζουν και θα ενθαρρύνουν επαφές και συναντήσεις μεταξύ των πολιτών τους σε όλα τα κατάλληλα επίπεδα.
5. Τα Μέρη θα υποστηρίζουν και θα ενθαρρύνουν επαφές μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών τους, καθώς και των θεσμών και των τοπικών αρχών, περιλαμβανομένων των συνεργατικών δράσεων και ανταλλαγών των νέων και των φοιτητών, με στόχο την ανάπτυξη καλύτερης κατανόησης και συνεργασίας μεταξύ των λαών τους.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΡΘΡΟ 13

Λαμβάνοντας υπ' όψιν το γεγονός ότι το δεύτερο Μέρος είναι περίκλειστο κράτος, τα Μέρη θα καθοδηγούνται από τις σχετικές διατάξεις της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας

στο μέτρο που εφαρμόζονται τόσο στην πράξη όσο και όταν συνάπτουν συμφωνίες που αναφέρονται στο Άρθρο 18 της παρούσας Συμφωνίας.

ΑΡΘΡΟ 14

1. Τα Μέρη θα αναπτύξουν περαιτέρω την οικονομική συνεργασία τους σε όλους τους τομείς. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ενδυνάμωση, ενίσχυση και εμπάθυνση της διμερούς τους συνεργασίας στους τομείς της γεωργίας, της ενέργειας, του περιβάλλοντος, της βιομηχανίας, των υποδομών, των επενδύσεων, του τουρισμού, του εμπορίου και των μεταφορών. Για να επιτύχουν αυτόν τον στόχο, τα Μέρη θα αξιοποιούν και θα χρησιμοποιούνται υφιστάμενα ΜΟΕ, τα οποία αποτελούν μία αμοιβαίως επωφελή βάση, η οποία θα μετεξελιχθεί σε Σχέδιο Δράσης.
2. Τα Μέρη θα ενθαρρύνουν αμοιβαίες επενδύσεις και θα λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποτελεσματική προστασία τους, περιλαμβανομένων μέτρων κατά της υπερβολικής γραφειοκρατίας και για την υπέρβαση θεσμικών, διοικητικών και φορολογικών εμποδίων. Τα Μέρη θα προσδώσουν ιδιαίτερη έμφαση στη συνεργασία μεταξύ εταιρειών, επιχειρήσεων και βιομηχανιών του κάθε Μέρους.
3. Τα Μέρη θα απέχουν από την επιβολή εμποδίων στη μετακίνηση ανθρώπων και αγαθών μεταξύ των εδαφών τους ή διαμέσου του εδάφους καθενός από τα Μέρη προς το έδαφος του άλλου. Τα Μέρη θα συνεργάζονται για τη διευκόλυνση των ως άνω μετακινήσεων, σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο.
4. Τα Μέρη θα αναπτύξουν και θα ενισχύσουν τη συνεργασία τους όσον αφορά στην ενέργεια, ιδίως δια της κατασκευής, συντήρησης και χρήσης διασυνδεδεμένων αγωγών φυσικού αερίου και πετρελαίου (υφιστάμενων, υπό κατασκευή και σχεδιαζόμενων) και όσον αφορά στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, περιλαμβανομένων των φωτοβολταϊκών, της αιολικής και της υδρο-ηλεκτρικής ενέργειας. Πιθανά εκκρεμή ζητήματα θα αντιμετωπισθούν χωρίς καθυστέρηση, με τη επίτευξη αμοιβαίως επωφελών διακανονισμών λαμβάνοντας σοβαρά υπ' όψιν την Ευρωπαϊκή Ενεργειακή Πολιτική και το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Το Πρώτο Μέρος θα συνδράμει το Δεύτερο με κατάλληλη μεταφορά τεχνογνωσίας και εμπειρίας.
5. Τα Μέρη θα προωθούν, θα επεκτείνουν και θα βελτιώνουν συνέργειες στους τομείς των υποδομών και των μεταφορών, καθώς και στη βάση της αμοιβαιότητας, στους τομείς των οδικών, σιδηροδρομικών, θαλάσσιων, αεροπορικών και επικοινωνιακών διασυνδέσεων, αξιοποιώντας τις καλύτερες διαθέσιμες τεχνολογίες και πρακτικές. Θα διευκολύνουν, επίσης, τη μεταξύ τους διαμετακόμιση αγαθών, φορτίων και προϊόντων μέσω των υποδομών, περιλαμβανομένων των λιμένων και των αερολιμένων στο έδαφος καθενός εκ των Μερών. Τα Μέρη θα τηρούν τους διεθνείς κανόνες και κανονισμούς αναφορικά με τη διαμετακόμιση, τις τηλεπικοινωνίες, τα σήματα και τους κωδικούς. Το Πρώτο Μέρος θα πράττει ωσαύτως στο μέτρο που και κατά τρόπο που αυτό είναι σύμφωνο προς τις υποχρεώσεις του που πηγάζουν από την ιδιότητά του ως μέλους στην ΕΕ και από άλλα διεθνή κείμενα. Το Δεύτερο Μέρος θα πράττει ωσαύτως στο μέτρο που και κατά τρόπο που αυτό είναι σύμφωνο προς τις υποχρεώσεις του που πηγάζουν από την ιδιότητά του ως

μέλους σε διεθνείς, πολυμερείς ή περιφερειακούς θεσμούς ή Οργανισμούς στους οποίους μετέχει κατά τη χρονική στιγμή της έναρξης ισχύος της Συμφωνίας αυτής, καθώς και από την ιδιότητά του ως μέλους της ΕΕ, σε συνέχεια της προτεινόμενης ένταξής του σε αυτήν.

6. Τα Μέρη θα επιδιώξουν τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων διασυνοριακών σημείων διέλευσης, όπως απαιτείται από τη ροή της κυκλοφορίας και την κατασκευή νέων διασυνοριακών σημείων διέλευσης με στόχο την ενίσχυση των μεταξύ τους τουριστικών και εμπορικών ροών.
7. Τα Μέρη θα λάβουν μέτρα για την εξασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος και τη διατήρηση του φυσικού ενδιαιτήματος στα διασυνοριακά ύδατα και τον περιβάλλοντα χώρο και θα συνεργάζονται στην προσπάθεια μείωσης και εξάλειψης κάθε είδους μόλυνσης. Τα Μέρη θα επιδιώκουν να αναπτύξουν και να εναρμονίζουν στρατηγικές και προγράμματα για την περιφερειακή και τη διεθνή συνεργασία για την προστασία του περιβάλλοντος.
8. Τα Μέρη θα υποστηρίζουν τη διεύρυνση των τουριστικών ανταλλαγών και την ανάπτυξη της συνεργασίας τους στους τομείς του εναλλακτικού τουρισμού, περιλαμβανομένου του πολιτιστικού, θρησκευτικού, εκπαιδευτικού, ιατρικού και αθλητικού τουρισμού και θα συνεργάζονται για τη βελτίωση και την προώθηση των επαγγελματικών και τουριστικών ταξιδιών μεταξύ τους.
9. Τα Μέρη θα θεσπίσουν μία Κοινή Υπουργική Επιτροπή (ΚΥΕ) για να επιτύχουν την καλύτερη δυνατή συνεργασία στους ανωτέρω τομείς της οικονομικής εταιρικής σχέσης, περιλαμβανομένης της οργάνωσης μεικτών επιχειρηματικών forα. Η ΚΥΕ, που θα συνέρχεται μία φορά το χρόνο τουλάχιστον, θα καθοδηγεί την πορεία της διμερούς οικονομικής συνεργασίας, τη συνολική εφαρμογή των σχετικών τομεακών δράσεων, συμφωνιών, πρωτοκόλλων και συμβατικών πλαισίων, καθώς και όλες τις σχετικές μελλοντικές συμφωνίες. Τα Μέρη ενθαρρύνουν τη στενότερη δυνατή επικοινωνία μεταξύ των Εμπορικών Επιμελητηρίων τους.

**ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ, ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ,
ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ, ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ, ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**

ΑΡΘΡΟ 15

Στην εποχή της νέας βιομηχανικής επανάστασης και της δεύτερης εποχής των μηχανών, η εμπάθυνση της συνεργασίας μεταξύ Κρατών και κοινωνιών είναι απαραίτητη τώρα περισσότερο από ποτέ, ιδιαίτερα όσον αφορά σε κοινωνικές δραστηριότητες, τεχνολογίες και πολιτισμό, τόσο υπό τη σtenή όσο και υπό την ευρεία έννοια. Για το σκοπό αυτό:

1. Τα Μέρη θα αναπτύξουν και θα βελτιώσουν την επιστημονική, τεχνολογική και τεχνική συνεργασία τους, καθώς και τη συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης. Θα εντατικοποιήσουν τις ανταλλαγές πληροφοριών και επιστημονικών και τεχνικών εγγράφων και θα επιδιώκουν να βελτιώσουν την αμοιβαία πρόσβαση σε επιστημονικά και ερευνητικά ιδρύματα, αρχεία, βιβλιοθήκες και παρόμοια ιδρύματα. Τα Μέρη θα υποστηρίζουν πρωτοβουλίες επιστημονικών και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων

καθώς και ιδιωτών που στοχεύουν στη βελτίωση της συνεργασίας και στις ανταλλαγές στους τομείς των επιστημών, της τεχνολογίας και της εκπαίδευσης.

2. Τα Μέρη θα ενθαρρύνουν και θα υποστηρίζουν εκδηλώσεις, καθώς και επιστημονικά και εκπαιδευτικά προγράμματα στα οποία θα συμμετέχουν μέλη των επιστημονικών και ακαδημαϊκών κοινοτήτων τους. Θα ενθαρρύνουν και θα υποστηρίζουν επίσης τη διοργάνωση διμερών και διεθνών συνεδρίων σε αυτούς τους τομείς.
3. Τα Μέρη αποδίδουν μεγάλη σημασία στην ανάπτυξη της έρευνας επί των νέων τεχνολογιών και στην εφαρμογή και χρήση τους, περιλαμβανομένης της ψηφιακής τεχνολογίας και της νανοτεχνολογίας, κατά τρόπο που σέβεται το περιβάλλον και που αναβαθμίζει τις ικανότητες, δυνατότητες και γενικότερη ευημερία των πολιτών. Προς αυτόν τον στόχο θα αναπτύξουν τη συνεργασία μεταξύ των ερευνητικών τους κέντρων, μεταξύ των ερευνητών τους και μεταξύ των ακαδημαϊκών θεσμικών συστημάτων τους.
4. Τα Μέρη θα δώσουν ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη πολιτιστικών σχέσεων μεταξύ των δύο Κρατών, τις κοινωνίες τους και τις κοινωνικές τους ομάδες, δίδοντας ιδιαίτερη προσοχή στις τέχνες, το χορό, τον κινηματογράφο, τη μουσική και το θέατρο. Υπό αυτό το πρίσμα, ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί στον αθλητισμό. Θα προωθηθεί η διμερής συνεργασία στον τομέα της υγείας, περιλαμβανομένης της υγειονομικής περιθαλψής.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΑΡΘΡΟ 16

1. Τα Μέρη θα συνεργάζονται στενά στον αγώνα κατά του οργανωμένου και διασυνοριακού εγκλήματος, της τρομοκρατίας, των οικονομικών εγκλημάτων, ιδιαιτέρως σε ό,τι αφορά το έγκλημα που συνδέεται με την παράνομη διακίνηση ή/και εκμετάλλευση ανθρώπων, τα εγκλήματα που συνδέονται με την παραγωγή, παράνομη διακίνηση ή/και εμπορία ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών, την παράνομη κατασκευή και διακίνηση πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών, την παράνομη εισαγωγή, εξαγωγή και μεταβίβαση της κυριότητας πολιτιστικών αγαθών, τα αδικήματα που αφορούν τις μεταφορές της πολιτικής αεροπορίας και το έγκλημα που συνδέεται με την πλαστογραφία ή/και λαθρεμπορία σιγαρέτων, οιοπνεύματος ή καυσίμων.
2. Τα Μέρη θα συνεργάζονται στενά στον τομέα πολιτικής προστασίας, δίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στην πρόληψη και διαχείριση φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών και στην ανακούφιση από τις συνέπειες των καταστροφών. Έκαστο Μέρος μπορεί να κάνει χρήση της ειδικής εκπαίδευσης και εμπειρογνωμοσύνης του άλλου Μέρους και οποτεδήποτε είναι αναγκαίο και δυνατόν κάθε Μέρος θα παράσχει στο άλλο την ειδική υποδομή του, ειδικότερα στην πυρόσβεση. Τα Μέρη δύνανται να εξετάσουν την ίδρυση σχετικού μηχανισμού για συνδρομή στην εφαρμογή του παρόντος Άρθρου.

ΑΜΥΝΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΡΘΡΟ 17

Τα Μέρη θα ενισχύσουν και θα επεκτείνουν την συνεργασία τους στον τομέα της Άμυνας, μέσω, μεταξύ άλλων, συχνών εκατέρωθεν επισκέψεων και επαφών της πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας των ενόπλων δυνάμεών τους, την κατάλληλη μεταφορά τεχνογνωσίας και οικοδόμησης δυνατοτήτων, την συνεργασία στους τομείς της παραγωγής, ενημέρωσης και κοινών στρατιωτικών ασκήσεων. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην εκπαίδευση προσωπικού την οποία τα Μέρη θα μπορούσαν να παράσχουν το ένα στο άλλο.

ΣΥΜΒΑΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

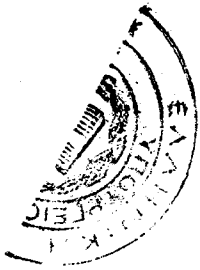
ΑΡΘΡΟ 18

1. Από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, τα Μέρη θα καθοδηγούνται στις σχέσεις τους από τις διατάξεις των παρακάτω διμερών συμφωνιών που είχαν συναφθεί μεταξύ της πρώην Σοσιαλιστικής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας και του Πρώτου Μέρους στις 18 Ιουνίου 1959:
 - α) Τη συμφωνία περί αμοιβαίων δικαστικών σχέσεων,
 - β) Την συμφωνία για την αμοιβαία αναγνώριση και εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων και
 - γ) Την συμφωνία περί ζητημάτων υδρο-οικονομίας.
2. Τα Μέρη συμφωνούν ότι, από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, όλα τα διεθνή κείμενα που δεσμεύουν διμερώς τα Μέρη θα παραμείνουν σε ισχύ, εκτός εάν καταργούνται ειδικά από την παρούσα Συμφωνία.
3. Τα Μέρη θα διαβουλευθούν μεταξύ τους προκειμένου να εντοπίσουν άλλες συμφωνίες που έχουν συναφθεί μεταξύ της πρώην Σοσιαλιστικής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας και του Πρώτου Μέρους οι οποίες θα θεωρηθούν κατάλληλες για εφαρμογή στις αμοιβαίες τους σχέσεις.
4. Τα Μέρη δεσμεύονται να διερευνήσουν όλες τις δυνατότητες σύναψης πρόσθετων διμερών συμφωνιών αναγκαίων σε σχέση με τομείς αμοιβαίου ενδιαφέροντος.

ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

ΑΡΘΡΟ 19

1. Τα Μέρη θα επιλύουν κάθε διαφορά αποκλειστικά με ειρηνικά μέσα σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.
2. Σε περίπτωση που το ένα Μέρος θεωρεί ότι το άλλο Μέρος δεν δρα σύμφωνα με τις προβλέψεις της παρούσας Συμφωνίας, το Μέρος αυτό θα γνωστοποιήσει κατ' αρχάς στο άλλο Μέρος τις ανησυχίες του και θα αναζητήσει μία λύση μέσω διαπραγματεύσεων. Εάν τα Μέρη δεν μπορέσουν να επιλύσουν το ζήτημα διμερώς, μπορεί να συμφωνήσουν να ζητήσουν από το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών να κάνει χρήση των καλών υπηρεσιών του για την επίλυση του ζητήματος.

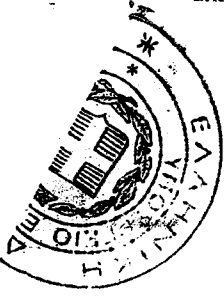

3. Οποιαδήποτε διαφορά προκύψει μεταξύ των Μερών σχετικά με την ερμηνεία ή εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας και δεν έχει επιλυθεί σύμφωνα με τις διαδικασίες που αναφέρονται στο Άρθρο 19(2), μπορεί να υποβληθεί στο Διεθνές Δικαστήριο. Τα Μέρη θα πρέπει πρώτα να προσπαθήσουν να συμφωνήσουν σε κοινή υποβολή κάθε τέτοιας διαφοράς στο εν λόγω Δικαστήριο. Ωστόσο, εάν δεν επιτευχθεί συμφωνία εντός έξι μηνών ή μεγαλύτερου χρονικού διαστήματος όπως τα Μέρη αμοιβαία θα συμφωνήσουν, τότε κάθε τέτοιου είδους διαφορά δύναται να υποβληθεί από οποιοδήποτε από τα Μέρη μονομερώς.

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΑΡΘΡΟ 20

1. Η παρούσα Συμφωνία θα υπογραφεί από τους Υπουργούς Εξωτερικών των δυο Μερών.
2. Η παρούσα Συμφωνία υπόκειται σε κύρωση, σύμφωνα με την αλληλουχία της διαδικασίας που περιγράφεται στο Άρθρο 1(4).
3. Από της ολοκλήρωσεως των αναγκαίων εσωτερικών νομικών διαδικασιών για τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας όπως περιγράφεται στο Άρθρο 1, τα Μέρη θα ενημερώσουν το ένα το άλλο εγγράφως εντός δυο εβδομάδων. Η παρούσα Συμφωνία θα τεθεί σε ισχύ κατά την ημερομηνία παραλαβής της τελευταίας γνωστοποίησης από το εν λόγω Μέρος.
4. Το Άρθρο 8(5) θα εφαρμόζεται προσωρινά, εκκρεμούσης της θέσης σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας. Εάν η παρούσα Συμφωνία δεν τεθεί σε ισχύ, η παρούσα Συμφωνία στο σύνολό της και κάθε διάταξή της ξεχωριστά, δεν θα έχει περαιτέρω ισχύ ή εφαρμογή, προσωρινή ή άλλη, και δεν θα δεσμεύει οποιοδήποτε από τα Μέρη με οποιοδήποτε τρόπο.
5. Η διαφορά και τα εναπομείναντα θέματα που αναφέρονται στις αποφάσεις 817(1993) και 845(1993) του Συμβουλίου Ασφαλείας θα θεωρούνται ότι έχουν επιλυθεί από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας.
6. Το συντομότερο δυνατόν από τη θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, τα Μέρη ή ένα από τα Μέρη θα ενημερώσουν το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένης της ημερομηνίας θέσης της σε ισχύ, για την εφαρμογή της στα Ηνωμένα Έθνη.
7. Η παρούσα Συμφωνία δεν στρέφεται εναντίον οποιοδήποτε άλλου Κράτους, οντότητας ή προσώπου. Δεν παραβιάζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που πηγάζουν από διμερείς και πολυμερείς συμφωνίες που ήδη ισχύουν και που τα Μέρη έχουν συνάψει με άλλα Κράτη ή διεθνείς Οργανισμούς.
8. Το Πρώτο Μέρος θα εφαρμόζει την παρούσα Συμφωνία σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που πηγάζουν από την συμμετοχή του στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τη συμμετοχή του σε άλλους διεθνείς, πολυμερείς ή περιφερειακούς θεσμούς ή Οργανισμούς, καθώς και από άλλα διεθνή κείμενα. Ομοίως, το Δεύτερο Μέρος θα εφαρμόζει την παρούσα Συμφωνία σύμφωνα με τις υποχρεώσεις του που πηγάζουν από την συμμετοχή του σε διεθνείς, πολυμερείς ή περιφερειακούς

θεσμούς ή Οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένης της ΕΕ, στην συνέχεια της προτεινόμενης ένταξης του σε αυτήν.

9. Οι διατάξεις της παρούσας Συμφωνίας θα παραμείνουν σε ισχύ για αόριστο χρονικό διάστημα και είναι αμετάκλητες. Δεν επιτρέπεται καμία τροποποίηση της παρούσας Συμφωνίας που περιέχεται στο Άρθρο 1(3) και στο Άρθρο 1(4).
10. Η παρούσα Συμφωνία θα πρωτοκολληθεί στην Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών κατ' εφαρμογή του Άρθρου 102 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών μόλις τεθεί σε ισχύ.

ΣΕ ΠΙΣΤΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ τα Μέρη, μέσω των εξουσιοδοτημένων αντιπροσώπων τους, υπέγραψαν τρία αντίγραφα της παρούσας Τελικής Συμφωνίας στην Αγγλική γλώσσα.

Ο Εκπρόσωπος του Πρώτου Μέρους Ο Εκπρόσωπος του Δεύτερου Μέρους

Νίκος Κοτζιάς
Υπουργός Εξωτερικών

Nikola Dimitrov
Υπουργός Εξωτερικών

Παρέστη ως μάρτυρας, σύμφωνα με τις αποφάσεις 817(1993) και 845(1993):

MATTHEW NIMETZ

Προσωπικός Απεσταλμένος του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών

Έγινε στις Πρέσβες την 17^η Ιουνίου 2018

Ακριβής μετάφραση από τα αγγλικά του συνημμένου πρωτοτύπου.

Η μεταφράστρια ΥΠ.ΕΞ. Μαρία Κ. Κιργανωώργου

Αθήνα, Παρασκευή, 11 Ιανουαρίου 2019, 7:35:48 μμ

Άρθρο δεύτερο

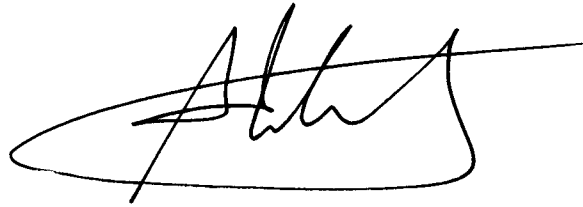
1. Η προβλεπόμενη στο άρθρο 10 παρ. 1 της κυρούμενης Συμφωνίας αναβάθμιση του Γραφείου Συνδέσμου Σκοπίων σε Πρεσβεία και του Γραφείου Προξενικών, Οικονομικών και Εμπορικών Συμφερόντων Μοναστηρίου σε Γενικό Προξενείο γίνεται με προεδρικό διάταγμα, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 41 και 50 του ν. 3566/2007, «Κύρωση ως Κώδικα του Οργανισμού του Υπουργείου Εξωτερικών» (ΦΕΚ Α' 117), αντιστοίχως.
2. Άλλα θέματα σχετικά με την υλοποίηση της κυρούμενης Συμφωνίας ρυθμίζονται με αποφάσεις των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών.
3. Τα Πρωτόκολλα-Πρακτικά της Κοινής Υπουργικής Επιτροπής του άρθρου 14 παρ. 9 της Συμφωνίας εγκρίνονται με κοινή απόφαση των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών.

Άρθρο τρίτο

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και της Συμφωνίας που κυρώνεται από την πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 20 αυτής.

Αθήνα, 18-1- 2019

Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Α. ΤΣΙΠΡΑΣ

**Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

Ι. ΔΡΑΓΑΣΑΚΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Α. ΧΑΡΙΤΣΗΣ

**ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ,
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ**

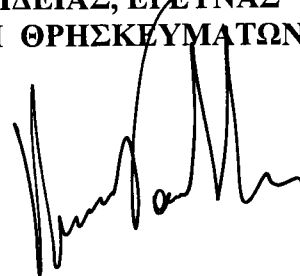
Ν. ΠΑΠΠΑΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ

**ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Κ. ΓΑΒΡΟΓΛΟΥ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Ο. ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΗ

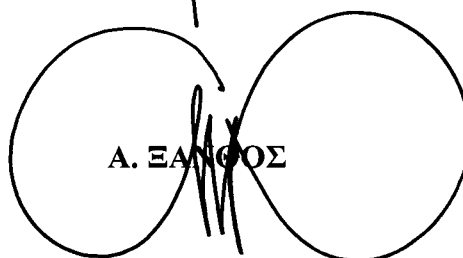
Μ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΥΓΕΙΑΣ

Ε. ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ

Α. ΕΑΝΓΟΥΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

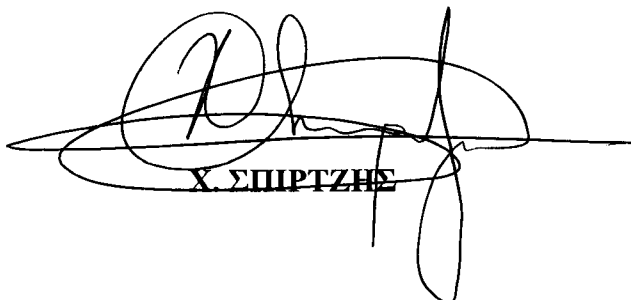
Μ. ΖΟΡΜΠΑ

Γ. ΣΤΑΘΑΚΗΣ

ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

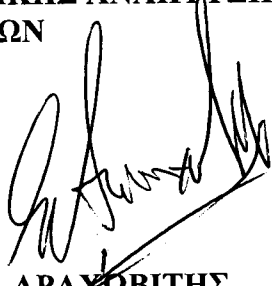

Χ. ΣΠΙΡΤΖΗΣ

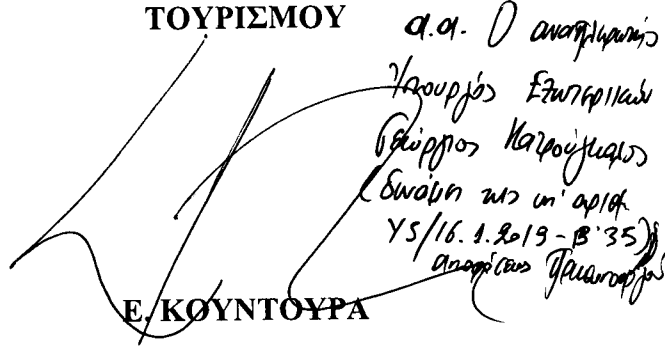
Φ. ΚΟΥΒΕΛΗΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Σ. ΑΡΑΧΩΒΙΤΗΣ

ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

α.α. Ο αναπληρωτής
Υπουργός Εσωτερικών
Γεώργιος Καρούζογλου
δίνεται ως υπ' αριθ.
ΥΣ/16.1.2013-Β'35)
αναπληρωτής Υπουργός

Ε. ΚΟΥΝΤΟΥΡΑ

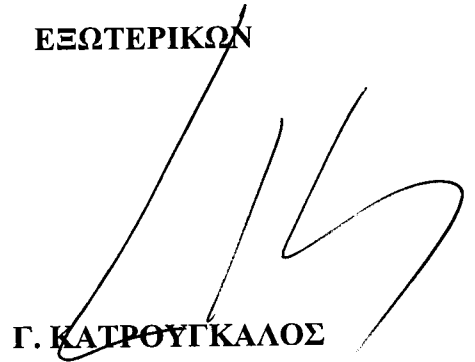
ΟΙ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Κ. ΦΩΤΑΚΗΣ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Γ. ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ

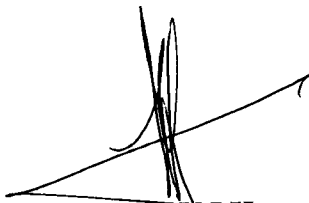
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Σ. ΦΑΜΕΛΛΟΣ

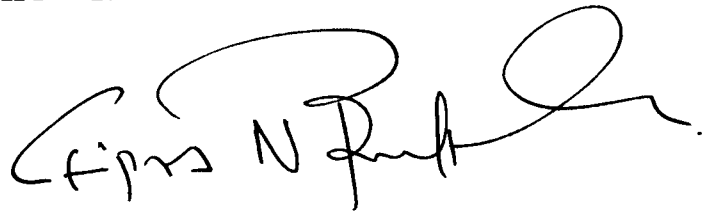
ΟΙ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Μ. ΤΖΟΥΦΗ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ